

Matkalla Maahan: Manchester–Oulu

Down to Earth: Manchester–Oulu

NINA RANTALA

Matkalla Maahan: Manchester–Oulu
Down to Earth: Manchester–Oulu

Nina Rantalan osallistava taideteos
suhteestamme maaperään

Participatory Art Work about
Our Connections to Soil by Nina Rantala

SISÄLLYS – CONTENTS

NINA RANTALA

Esipuhe	6
Foreword	8

MATTHEW STALLARD

Connections to Soil in North Manchester Across The Centuries . . .	10
Yhteyksiä maaperään Pohjois-Manchesterissa läpi vuosisatojen	18

MANCHESTER

Mike	24
Liz	44
C.R.	68
Paul	86

SARI STARK

Minkälaisella maaperällä oululainen kulkee?	108
What is the Soil Like that lies Beneath the Feet of the People of Oulu? . .	116

OULU

Nina	124
Oskari	154
Pauliina	180
Tuomas	202

YHDESSÄ TOGETHER	230
KUVALUETTELO ILLUSTRATIONS	233

First version, August 2026

© Nina Rantala, Matthew Stallard, Sari Stark

Valokuvat–Photographs: Ella Horniman, Anniina Kettunen,

Nina Rantala, Matthew Stallard

Käännös–Translation: David Stokes, Sari Stark, Nina Rantala

Graafinen suunnittelu–Graphic Design: Nina Rantala

ALKUSANAT

Käsissänne on dokumentaatio kahdeksasta kohtaamisesta Manchesterissä, Iso-Britanniassa ja Oulussa, Suomessa. Matkalla Maahan kutsuu pohtimaan suhdettamme maaperään.

Pyysin osallistujia valitsemaan itselleen merkityksellisen paikan, johon sitten asetuimme. Dokumentoituna on yhdessä jaettu hetki, jossa teos rakentuu moninaisten toimijuuksien vuorovaikutuksesta. Kohtaamisissa ovat läsnä aika ja paikka, henkilökohtaiset kokemukset, kuvittelu sekä muovautuva materiaali. Muovailin osallistujien kehoon heidän suhdettaan maaperään ja Maahan, ollen itse osa prosessia. Kirjan tekstit on koostettu käymistämme dialogeista, kun taas valokuvat tallentavat teoksen hetkiä toisella tavalla.

Jalkojemme alla on elävä, aktiivinen toimija, johon meillä on pitkä evolutiivinen side. Olemme kehittyneet yhteydessä maaperään ja olemme riippuvaisia sen mikrobeista myös tulevaisuudessa. Suhteemme maaperään ja planeettaan rakentuu usein kaiken muun lomassa ja jää toimintamme taustalle. Maaperä ja suhteemme siihen kantavat myös teollistumisen ja kolonialismin kerroksia sekä illuusioita maaperän loputtomuudesta ja passiivisuudesta.

Usein hallitsemme maata massoina, kaukaa tietokoneen äärestä, suunnittelun kohteena. Todellinen yhteytemme maahan on kuitenkin henkilökohtainen ja kehollinen. Teokseni pyrkii valottamaan näitä moninaisia yhteyksiä.

Teoksen nimellä osoitan kunnioitusta filosofi Bruno Latourille ja hänen ajattelulleen meistä terrestriaaleina, Maan olentoina.

Lämpimät kiitokseni teokseen osallistuneille Mike Chepnerille, Paul Daylle, Oskari Haapsamolle, Pauliina Järviselle, Nina Jyrkälle, Liz Postlethwaitelle, Tuomas Niemelälle ja C.R:lle.

Kiitokseni valokuvaajille Ella Hornimanille ja Anniina Kettuselle näiden hetkien jakamisesta ja tallentamisesta. Haluan kiittää myös UCL:n historioitsija Matthew Stallardia yhteisistä seikkailuistamme teollisissa maisemissa sekä Lapin yliopiston kasvi- ja maaperäekologi Sari Starkia syvällisen tietämyksensä jakamisesta vuosien yhteistyömme aikana. Heidän kanssaan olen toteuttanut teokseen liittyviä Maaperäkävelyitä Manchesterissä ja Oulussa.

Valtava kiitos luovalle tuottajalle Danielle Porterille ja SICK!-tiimin Tracy Gentlesille, Laura Beddowsille ja Easton Colelle sekä yhtä lämpimästi Kulttuuriosuuskunta ILMEen upeille Timo Harjulle, Aino Granlundille, Sofia Timoselle ja Marita Ojalle.

Kiitos, että teitte tämän mahdolliseksi!

Kiitokseni myös David Stokesille englanninkielisten käännösten editoinnista ja kielentarkistuksesta.

Teoksen ovat yhteistuottaneet SICK! Production Iso-Britanniassa ja Kulttuuri-osuuskunta ILME Suomessa osana Beyond Survival: International Time Travel ja Täältä taiteeseen -matkatoimiston -kokonaisuuksia. Manchesterin osuutta on tukenut Suomen Britannian- ja Irlannin-instituutti ja Suomessa Oulun kulttuurisäätiö, Oulun kaupunki ja Taiteen edistämiskeskus osana Euroopan kulttuuripääkaupunkivuoden Oulu2026-ohjelmaa.

Turussa,
maan tuoksuessa elokuun lämmössä, 2026

NINA RANTALA

FOREWORD

Within these pages are the documented encounters of eight people in Manchester, UK, and in Oulu, Finland. Down to Earth invites us to reflect on our relationship with soil.

I asked the participants to choose a place that was meaningful to them, where we then settled ourselves. What is documented is a moment shared together, in which the work takes shape through the interaction of multiple agencies. Present in each encounter are time and place, personal experiences, imagination, and a material being shaped. I moulded the participants' relationship with soil and the Earth onto their bodies, while being part of the process myself. The texts in this book have been composed from the dialogues we shared, while the photographs capture the moments of the artwork in a different way.

Beneath our feet is a living, active agent: soil, with which we have a long evolutionary connection. We have evolved in connection with soil, and we will continue to depend on its microbial life in the future. Our relationship with soil and the planet is often formed amid everything else and remains in the background of our actions. Yet soil, and our relationship with it, also carry layers of industrialisation and colonialism, as well as illusions of soil as limitless and passive.

We often manage land in masses, from a distance, sitting at a computer, as an object of planning. Yet our true connection with the ground is personal and embodied. My work seeks to shed light on these many connections with soil.

With the title of this artwork, I honour philosopher Bruno Latour and his thinking of us as terrestrials, beings of the Earth.

My warmest thanks to everyone who took part in the artwork: Mike Chepner, Paul Day, Oskari Haapsamo, Pauliina Järvinen, Nina Jyrkkä, Liz Postlethwaite, Tuomas Niemelä and C.R.

My gratitude to the photographers, Ella Horniman and Anniina Kettunen, for sharing and capturing these moments.

I would also like to thank the researchers: public historian Matthew Stallard of UCL for our adventures through industrial landscapes, and plant and soil ecologist Sari Stark of the University of Lapland for sharing her in-depth knowledge over our many years of working together. Together with them, I have organised Soil Walks for the public in Manchester and Oulu as part of the artwork.

A massive thank you to creative producer Danielle Porter and the SICK! team members Tracy Gentles, Laura Beddows and Easton Cole and equally to the wonderful Timo Harju, Aino Granlund, Sofia Timonen and Marita Oja of Cultural Cooperative ILME.

Thank you for making this possible!

My thanks also to David Stokes for translation-editing, post editing and language-checking all the English texts.

The work has been co-produced by SICK! Production, UK, and Cultural Cooperative ILME, Finland, as part of Beyond Survival: International Time Travel and From Here to Art Travel Agency. The Manchester part of the project has been supported by the Finnish Institute in the UK and Ireland, and the Oulu part by the Oulu Culture Foundation, Oulu City and Arts Promotion Centre Finland as part of the Oulu2026 European Capital of Culture programme.

In Turku,
with the scent of earth in the air, August 2026

NINA RANTALA

CONNECTIONS TO SOIL IN
NORTH MANCHESTER ACROSS
THE CENTURIES

Matthew Stallard

ROOTED LANGUAGE

Moston

moss-ton; a mossy, boggy, or peaty area around a “ton” or farmstead.

Harpurhey

A “heah”, or “hey” – a fenced enclosure for animals; made or owned by someone called “Harpour”.

Ley

Or “lee”; “leigh” – a clearing made in woodland; *e.g.* Black-ley (a dark clearing) or Smed-ley (a “smooth” clearing, or clearing with a smithy in it).

Clough

A steep-sided ravine, such as that made by the Boggart Hole Brook or Dean Brook (Broadhurst Clough).

Heath

A tract of wild, uncultivated common land; *e.g.* Newton Heath, which stretched all the way from Miles Platting to Failsworth.

We may not always be conscious of it, but the landscape, the soil, and the deep histories of human relationship with them are never far from the tip of your tongue in North Manchester.

During Summer 2025 SICK!’s Now Fellows dug out maps from the city archives, excavating memories of cottages and farms and hamlets and halls, between fields, brooks, and lanes.

The names of places and the features rationalised into those records show us that pre-industrial North Manchester was deeply oriented around the soil and the landscape.

These patterns weren't natural. The hedgerows, fences, and fields stemmed from the accretion of small human decisions over millennia. The society they lived in was hardly egalitarian. The halls called home by land-lords were about ownership as much as stewardship. The cottages were planted in those clusters in response to requirement of rent that revolved around relationships to the soil.

Generations of human, oral, unwritten knowledge informed slow, patient organising and planning a few seasons ahead, rotating crops and animals over a few years, pollarding woodlands to harvest in a decade or two.

INDUSTRIAL LANDSCAPE

Something happened here though, about 200-odd years ago that was different. Below the soil, deeper into the ground, people began to reach into geological time. The rhythms of a year, a life, the stability of the ecosystem ruptured as the energy of aeons exploded and ignited.

We still don't really have the right words to describe that. Industrial Revolution. Capitalism. Colonisation. Globalisation. Fossil Capital. Anthropocene. All together, all feeding each other. The triumph of rationalisation over the natural and the human. Of production over care and maintenance. The mining of deep time by ape brains with little idea of the forces unleashed.

In the Summer of 2026 (the hottest Summer) Nina and myself trespassed into this past. Leaving the SICK! office in the old electronics factory, we crossed the Rochdale Canal, built to ship slave-grown American cotton up Lancashire hills, from where we could survey the looming new Manc-hatten skyscrapers. On the footpath to Millwright Lane the fence had been kicked in and we entered Jackson's Brickworks.

This post-industrial haven is a case in disuse. Of unplanning. Of the irrational. Where the soil has been left to regenerate itself.

We followed a well-trodden path into the heart of the site and explored something unusual. Meadows of wildflowers, clumps of weeds, tufts of heathland grasses and shrubs. Uncultivated. New-growth copses and leys. Scientific, rational investigations have recorded slow worms, bats, frogs, and rare birds here.

We were joined at the foot of a rubble pile by a young guy in his 20s who sat himself on a mound in this quiet space to chill with some music at the end of the day. Campfires and cans dot the hills. There's a burned-out banger here somewhere. An archaeology of the communal, the unsupervised, and the illicit. Suspicions remain high that this waste ground also holds human remains.

A macabre haunting and environment of unsafety, particularly for women and girls. Near the broken fence are scattered fly-tipped mattresses, construction waste, household rubbish, plastic pollution. Concrete rings protect ventilation pipes, syphoning the build-up of gas from landfill decay.

THE VALUE OF LAND

By 1900 North Manchester was one of the most industrialised, extracted, and contaminated locations anywhere on the face of the Earth. The brooks and rivers for miles around this site were choked by the effluent of the dyeworks and the chemical plants. Cotton mills drew an entire globe's production in and out of a few square miles. The vast railway works and heavy manufacturing mechanised the tools of transport, production, extraction, and war.

And it was from under this soil that the coal came from Moston that unleashed the power of production. From these clay pits the bricks were dug and fired that built factories and the homes for workers that oriented around them – the soil removed and the underground reassembled above ground in planned, owned, designed units to the rhythm of the production line, the working week, the clocking-in card, the factory whistle.

When the industries went and this site became useless, production didn't end. There was more plastic. More production. More consumption. But it was cheaper to get someone else to do it. It was more convenient for the extraction and pollution to happen somewhere far away. As the sites around which lives and communities had been oriented became useless, natural processes returned.

On Ten Acres Lane, the diggers are lining up. Breezeblocks are clearing a works road, ready to break ground. The soil will be removed again as global capital readjusts to assets and rent extraction, landscape becomes real estate, and North Manchester can become useful again.

SUHTEITA MAAPERÄÄN
POHJOIS-MANCHESTERISSA
HALKI VUOSISATOJEN

Matthew Stallard

JUURTUNUT KIELI

Asuinalueita Pohjois-Manchesterissa:

Moston

moss-ton: sammaleinen, soinen tai turvepitoinen alue, maatilan ympärillä.

Harpurhey

”heah” tai ”hey” – aidattu alue eläimille; Harpour-nimisen henkilön perustama tai omistama.

“Leah”

Tai ”lee”; ”leigh” – metsään raivattu aukio; esimerkiksi Black-ley (tumma aukio) tai Smed-ley (”tasainen” aukio tai aukio, jossa oli sepän paja).

Clough

Jyrkkärinteinen rotko tai laakso, jollaisen esimerkiksi Boggart Hole Brook tai Dean Brook ovat muodostaneet (Broadhurst Clough).

Heath

Villi, viljelemätön yhteismaa; esimerkiksi Newton Heath, joka ulottui Miles Plattingista aina Failsworthiin saakka.

Pohjois-Manchesterissa sanat kantavat mukanaan ihmisen pitkää historiaa suhteessa maisemaan ja maaperään, vaikka emme sitä aina tiedostakaan.

Kesällä 2025 SICK!-in paikallisista nuorista koostuva Now Fellows -ryhmä kivoi kaupungin arkistoista karttoja ja löysi niistä menneisyyden kerrostumia: mökkejä, maatiloja, kyliä ja kartanoita peltojen, purojen ja kujien keskellä.

Paikannimet ja vanhat kartat kertovat, kuinka vahvasti elämä esiteollisessa Pohjois-Manchesterissa rakentui maaperän ja maiseman ympärille.

Tällaiseksi maisema ei ollut muodostunut ”luonnostaan”. Pensasaidat, aidat ja pellot olivat muotoutuneet vuosituhansien aikana vähitellen, ihmisten pienten valintojen seurauksena. Yhteiskunta oli kaikkea muuta kuin tasa-arvoinen. Maanomistajien kotina toimineissa kartanoissa oli kyse yhtä lailla omistamisesta kuin maasta huolehtimisesta. Vuokraviljelijöiden pienet talot oli istutettu ryhmiksi maisemaan, jossa maan käyttö, elanto ja vuokranmaksu olivat sidoksissa maaperään.

Sukupolvelta toiselle välittynyt suullinen ja kirjaamaton tieto ohjasi pitkäjänteistä työskentelyä maan kanssa. Suunnitelmia tehtiin muutamien kasvukausien päähän, kasvien viljelyä ja eläinten laiduntamista vuoroteltiin parin vuoden sykleissä ja metsässä puita latvustettiin parin vuosikymmenen päästä saatavaa satoa varten.

TEOLLINEN MAISEMA

Noin kaksisataa vuotta sitten täällä tapahtui kuitenkin jotain aivan muuta. Maaperän alla, yhä syvemmällä maassa, ihmiset alkoivat kurottua geologiseen aikaan. Vuoden ja ihmiselämän rytmit sekä ekosysteemin tasapaino järkkäyivät, kun ikiaikainen energia purkautui ja syttyi tuleen.

Meillä ei vieläkään oikein ole sanoja kuvaamaan tapahtunutta. Teollinen valankumous. Kapitalismi. Kolonialismi. Globalisaatio. Fossiilikapitalismi. Antroposeeni. Kaikki yhdessä, toinen toistaan ruokkien. Tehokkuuden voitto luonnosta ja ihmisestä. Tuotannon voitto huolenpidosta ja ylläpidosta. Syvän ajan louhimista apinan aivoilla, vailla ymmärrystä valloilleen päästetyistä voimista.

Kesällä 2026, kuumimpana kesänä ikinä, Nina ja minä astuimme luvatta tähän menneisyyteen.

Lähdimme vanhassa elektroniikkatehtaassa sijaitsevalta SICK!:in toimistolta ja ylitimme Rochdalen kanavan, joka rakennettiin kuljettamaan orjatyövoimalla tuotettua amerikkalaista puuvillaa ylös Lancashiren kukkuloille. Horisontissa kohosivat uudet ”Manc-hattenin” pilvenpiirtäjät. Millwright Lanelle johtavan polun varrella aita oli potkittu rikki, ja menimme Jackson’s Brickworksin alueelle.

Tämä jälkiteollinen turvapaikka on esimerkki käyttämättömyydestä, suunnitteleamattomuudesta, irrationaalisuudesta. Paikasta, jossa maaperä on jätetty elpymään itsekseen.

Seurasimme paljon kuljettua polkua alueen sydämeen ja tutkimme jotakin epätavallista.

Luonnonkukkaniittyjä, rikkakasvirykelmiä, mättäinä kasvavia nummiheiniä ja pensaita. Viljelemätöntä. Nuoria metsiköitä ja aukioita. Tieteelliset tutkimukset ovat kirjanneet täällä vaskitsoja, lepakoita, sammakoita ja harvinaisia lintuja. Rauniokasan juurella seuraamme liittyi parikymppinen nuori mies, joka istuu tui kumpareelle tähän hiljaiseen paikkaan kuuntelemaan musiikkia ja rentoutumaan päivän päätteeksi. Nuotioiden jälkiä ja tölkkejä siellä täällä kukkuloilla. Jossakin täällä on loppuun palanut romuauto. Yhteisen, valvomattoman ja luvattoman arkeologiaa.

Epäilykset siitä, että tällä joutomaalla olisi myös ihmisjäännöksiä, elävät edelleen vahvoina. Paikkaa leimaa makaaberin kummittelu, ja ympäristö on turvaton etenkin naisille ja tytöille. Rikkoutuneen aidan lähellä lojuu luvatta kipatut patjoja, rakennusjätettä, kotitalousjätettä ja muoviroskaa. Betonirenkaat suojaavat ilmanvaihtoputkia, jotka johtavat pois kaatopaikan hajoamisprosessissa kertyviä kaasuja.

MAAN ARVO

Vuoteen 1900 mennessä Pohjois-Manchester oli yksi koko maapallon teollistuneimmista, riistetyimmistä ja saastuneimmista paikoista. Kilometrien säteellä alueen purot ja joet tukehtuivat värjäämöiden ja kemiantehtaiden jätevesiin. Puuvillatehtaat puristivat maapallon kokoisen tuotannon muutamaan neliömailiin ja sylkäisivät sen sitten takaisin maailmalle. Valtavat rautatiekonepajat ja raskas teollisuus koneellistivat kuljetuksen, tuotannon, luonnonvarojen hyödyntämisen ja sodankäynnin välineet.

Ja juuri tämän maaperän alta tuli Mostonin hiili, joka vapautti tuotannon voiman. Näistä savikuopista kaivettiin ja poltettiin tiilet, joista rakennettiin tehtaata ja niiden ympärille järjestäytyneet työläisten kodit. Maaperä poistettiin ja

maanalainen koottiin uudelleen maan päälle suunnitelluiksi, omistetuiksi ja muotoilluiksi yksiköiksi tuotantolinjan, työviikon, kellokortin ja tehtaan pillin rytmissä.

Kun teollisuus lähti ja tästä paikasta tuli hyödytön, tuotanto ei loppunut. Muovia tuli lisää. Tuotantoa tuli lisää. Kulutusta tuli lisää. Mutta oli halvempaa antaa jonkun muun tehdä se. Oli kätevämpää, että luonnonvarojen hyödyntäminen ja saastuminen tapahtuivat jossakin kaukana. Kun paikat, joiden ympärille ihmisten elämä ja yhteisöt olivat järjestäytyneet, muuttuivat hyödyttömiksi, luonnonprosessit palasivat.

Täällä Ten Acres Lanella kaivinkoneet ovat jo rivissä. Kevytsoharkkoja siirretään pois työmaatien tieltä, valmiina maan avaamiseen. Maaperä poistetaan jälleen, kun globaali pääoma järjestäytyy uudelleen omaisuuden ja vuokratulojen ympärille, maisema muuttuu kiinteistöksi ja Pohjois-Manchesterista voi jälleen tulla hyödyllinen.

MIKE

Menswear Warehouse
Whitefield, Bury
Greater Manchester

Did you grow up with a garden?

No, not really. We lived in a house with no garden, it was terraced. That property is no longer there. It was all flattened and the whole area was redeveloped.

My father died when I was six, which was a major blow. When a boy grows up without his father, you have to sort of make your own way. We didn't have any money, nothing. I lived with my mother and grandmother.

My father came from Poland. Unfortunately, during World War II, when he was in Warsaw, in the ghetto, the Germans came in. He was about eighteen or nineteen, young and fit, so they separated him from the rest of his family. His parents and, I think, his three sisters were shot in the street. He was the only survivor. He was taken away to work, and somehow, eventually, he found his way to England, where he met my mother. He was a tailor.

After the war, he was assigned to help clear the concentration camps. It was there that he contracted a serious stomach infection, which led to his death a few years later.

When I was fifteen, my mother couldn't afford to keep me at school any longer. She had to pay ten pounds to the Manchester education authorities to leave school early. I've still got the bill at home. I didn't take any GCSEs or anything. So, I had to get a job and help bring some money into the house.

I started working in a warehouse that sold clothing. At first, I was sweeping floors, but I worked my way up. It was all menswear, trousers and different things, and that's where I learned the trade.

When I was twenty-one, they put me on the road as a salesman. I travelled and sold the collections. Then, in 1978, I started working at weekends to earn money on the market for one or two of the customers. It was all about survival, really.

Eventually I decided to start my own business. My wife was expecting twins, and I had to make a living for us. At first, I was selling jeans. There was a small manufacturer in south Manchester making them, and I sold them on the market. That's really how this business began. That's where I really learned the trade, by dealing directly with people.

I mould folded piles in black and navy into your hand, your favourite colours because they sell so well. Black is also the colour of oil, the material that now runs through so much of the clothing around us.

Yeah, It's polyester-based now. People don't really want cotton or wool anymore. The materials have developed so much over the years. They're a lot more comfortable than they used to be. The old polyester looked cheap and nasty and was just plastic. People don't want to worry about caring for the fabric.

Now most of the products have polyester in them, poly-cotton, poly-viscose, all sorts of different variations. Some of the trousers here are made from exactly the same fabric as much more expensive trousers. It's all about the look of the fabric, the texture.

The fabrics are often made in a different country from where the clothes are made.

Yes. We get goods from India, Pakistan and Bangladesh. We used to work with Vietnam as well. The factories may be buying fabrics from mills in China or Taiwan before everything is shipped over. Most of our customers are in Britain, but we also sell in Ireland, Scotland and parts of Europe.

There's no manufacturing base here anymore. Not at all.

It would be marvellous if there was. You could work with somebody on your doorstep and keep in touch with the business. But it would cost a fortune to bring manufacturing back. The quality we got from Vietnam was fantastic. That really helped me develop the business because the products were so good for the price.

Because of the recent conflicts, containers are getting delayed, and on top of that prices are going up. If a garment contains polyester, it contains oil. Everything is connected.

Do you have a garden now?

Yes, but I'm not a gardener. We used to have a gardener, but he had to give it up because of his back. We haven't replaced him yet. My grandson helps now. He cuts the grass and does things like that.

Does the garden bring you joy?

Yes. If it's tidy. I used to spend a lot of time with grandchildren in the garden, playing football and so on.

Earlier you showed me your favourite place in the warehouse, upstairs where you can see everything.

Yes. It's what I've developed. When you're starting from nothing, it wasn't so much about the money, it was the challenge of actually doing it. To give a future to the children.

You get to a certain age and you're just thankful that you're still here. It'll be up to my son to carry on the business now.

Do you think much about the planet?

No. I don't really think about the Earth in that way. Of course I'd like the business to develop more and more. But what really comes to mind now is what's happening in this country with antisemitism.

Which is frightening. I think about the children and grandchildren and what they're going to have to live with. It is shocking. There is so much ignorance. Some people have never even met a Jewish person, and yet they hate them. It's not very pleasant, you know, when you think about what went on during the war. It takes me back to my father.

MIKE

Miesten vaatteiden tukkuvarasto
Whitefield, Bury
Greater Manchester

Kasvoitko talossa, jossa oli puutarha?

En. Asuimme rivitalossa, eikä siellä ollut puutarhaa. Sitä taloa ei enää ole. Se purettiin, ja koko alue rakennettiin uudelleen.

Isäni kuoli, kun olin kuusivuotias. Se oli kova isku. Kun poika kasvaa ilman isää, hänen on tavallaan löydettävä oma tiensä. Meillä ei ollut rahaa, ei mitään. Asuin äitini ja isoäitini kanssa.

Isäni oli kotoisin Puolasta. Hän asui Varsovan ghettossa. Toisen maailmansodan aikana, kun saksalaiset valitettavasti tulivat, hän oli 18- tai 19-vuotias, nuori ja hyväkuntoinen. Niinpä hänet erotettiin muusta perheestä ja hänen vanhempansa ja, muistaakseni, kolme sisarta ammuttiin kadulla. Hän jäi ainoaksi eloon jääneeksi. Isä vietiin pakkotyöhön. En koskaan saanut tietää, miten hän lopulta pääsi sieltä pois, mutta jotenkin hän löysi tiensä Englantiin, missä hän tapasi äitini. Isäni oli ammatiltaan räätäli.

Sodan jälkeen hänet määrättiin auttamaan keskitysleirien raivaamisessa. Siellä hän sai vakavan vatsa-alueen infektion, joka johti hänen kuolemaansa muutama vuotta myöhemmin.

Kun olin 15-vuotias, äidilläni ei enää ollut varaa pitää minua koulussa. Hänen piti maksaa Manchesterin kouluviranomaisille kymmenen punttaa, jotta sain lopettaa koulun etuajassa. Minulla on edelleen tuo lasku kotona. Minulla ei ole päättötodistusta tai mitään muutakaan. Minun oli mentävä töihin ja tuotava

rahaa kotiin.

Aloitin vaatteiden tukkuvarastossa. Aluksi lakaisin lattiaa, mutta etenin vähitellen. Siellä myytiin miesten vaatteita, housuja ja muuta sellaista. Siellä opin tämän työn.

Kun olin kaksikymmentäyksi, minut lähetettiin kiertäväksi myyntimieheksi. Matkustin esittelemässä ja myymässä mallistoja. Vuonna 1978 aloin tehdä viikonloppuisin töitä torilla yhden tai kahden asiakkaamme puolesta ansaitakseni vähän lisää. Siinä oli oikeastaan kyse selviytymisestä.

Lopulta päätin perustaa oman yrityksen. Vaimoni odotti kaksosia, ja minun oli elätettävä perheeni. Aluksi myin farkkuja. Etelä-Manchesterissa oli pieni valmistaja, joka teki niitä, ja minä myin niitä torilla. Siitä tämä yritys oikeastaan sai alkunsa. Juuri siellä opin tämän työn kunnolla, tekemällä töitä kasvatusten ihmisten kanssa.

Muotoilen mustia ja tummansinisiä vaatepinoja käteesi. Ne ovat lempivärejäsi, koska ne myyvät parhaiten. Musta on myös öljyn väri, materiaalin, joka on nykyään läsnä niin monissa vaatteissamme.

Vaatteet ovat nykyään polyesteripohjaisia. Materiaalit ovat kehittyneet valtavasti vuosien varrella. Ne tuntuvat paljon mukavammilta kuin ennen. Vanha polyesteri näytti halvalta ja ikävältä, pelkältä muovilta. Puuvillaa tai villaa ei oikeastaan enää haluta. Ihmiset eivät enää halua käyttää aikaa vaatteiden huoltamiseen.

Nykyään useimmat tuotteet sisältävät polyesteriä: puuvillapolyesteriä, viskoo-sipolyesteriä ja monenlaisia muita sekoitteita. Osa näistä housuista on valmistettu täsmälleen samasta kankaasta kuin paljon kalliimmat housut. Kaikki riippuu siitä, miltä kangas näyttää ja tuntuu.

Kankaat valmistetaan usein eri maassa kuin itse vaatteet.

Kyllä. Meille tulee tuotteita Intiasta, Pakistanista ja Bangladeshista. Aiemmin

teimme yhteistyötä myös Vietnamin kanssa. Tehtaat saattavat hankkia kankaat Kiinan tai Taiwanin kutomoista ennen kuin kaikki lähetetään eteenpäin. Suurin osa asiakkaistamme on Britanniassa, mutta myymme myös Irlantiin, Skotlantiin ja osaan Eurooppaa.

Täällä Manchesterissä ei enää ole vaateteollisuutta. Ei lainkaan.

Olisi hienoa, jos sitä vielä olisi. Silloin voisi tehdä yhteistyötä paikallisten valmistajien kanssa ja pitää yhteyttä heihin. Mutta valmistuksen palauttaminen tänne tulisi valtavan kalliiksi. Vietnamista saimme erinomaista laatua. Se auttoi minua kehittämään yritystäni, koska tuotteiden hinta-laatusuhde oli niin hyvä.

Viimeaikaisten konfliktien vuoksi konttikuljetukset viivästyvät, ja lisäksi hinnat nousevat. Jos vaate sisältää polyesteriä, se sisältää myös öljyä. Kaikki liittyy kaikkeen.

Onko sinulla nyt puutarha?

On, mutta en ole puutarhuri. Meillä oli aiemmin sellainen, mutta hänen oli lopetettava selkävaivojen vuoksi. Emme ole vielä löytäneet ketään hänen tilalleen. Nyt pojanpoikani auttaa. Hän leikkaa nurmikon ja sen sellaista.

Tuottaako puutarha sinulle iloa?

Kyllä, jos se on siisti. Vietin ennen paljon aikaa lastenlasteni kanssa puutarhasa. Pelasimme jalkapalloa ja leikimme siellä.

Aiemmin näytit minulle lempipaikkasi varastossa, yläkerrassa, josta näkee kaiken.

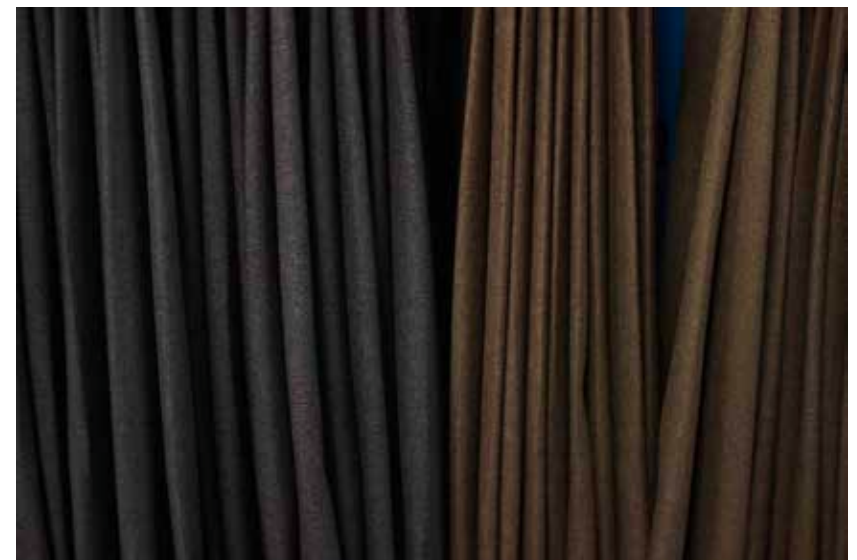
Niin. Tämän minä olen rakentanut. Kun lähtee liikkeelle tyhjästä, kyse ei ollut niinkään rahasta. Kyse oli siitä haasteesta, että onnistuu rakentamaan jotain. Halusin turvata lasteni tulevaisuuden.

Kun vanhenee, on vain kiitollinen, että on täällä vielä. Nyt yrityksen jatkaminen on poikani vastuulla.

Ajatteletko planeettaamme, maapalloa?

En oikeastaan. En ajattele Maata sillä tavalla. Totta kai toivon, että yritys menestyy ja kehittyy edelleen. Mutta juuri nyt mieleeni nousee se, mitä tässä maassa tapahtuu antisemitismin suhteen.

Se on pelottavaa. Ajattelen lapsia ja lastenlapsia ja sitä, millaisessa maailmassa heidän täytyy elää. Se on järkyttävää. Tietämättömyyttä on niin paljon. Jotkut eivät ole koskaan edes tavanneet juutalaista ihmistä, ja silti he vihaavat heitä. Ei sitä ole helppo ajatella, kun muistaa, mitä sodan aikana tapahtui. Se vie ajatukseni takaisin isääni.

LIZ

Beech Woodland on a Formerly Contaminated
Textile Industrial Site
Springwater Park Nature Reserve
Whitefield, Bury
Greater Manchester

This is my favourite soil. Do you want me to tell you why?

Because this is a beech woodland. Most of the trees around here are beech trees. What I love about this soil is that it's the best soil you could hope for. If you had a garden, this is exactly the kind of soil you'd want to grow your plants in. But the extraordinary thing is that this soil has made itself.

I love these big trees, and the way each tree is an ecosystem in itself. You can still see the leaves becoming part of the soil. At other times of the year, you find beech nuts everywhere. If you dig down a little further, you find this perfect black, soft, sweet-smelling soil.

This place hasn't been particularly well looked after or well-loved in many respects. This part of the nature reserve used to be somebody's garden. But soil restores itself remarkably quickly.

When we look at places like this, that have been harmed, extracted from, or damaged, I find it really powerful to remember that soil underpins everything here. It does everything. It holds water. It holds nutrients. It holds life. So yes, this is my favourite soil.

This place has been described as a testament to nature's powers of regeneration. The textile mills that once stood here polluted the surrounding landscape through cloth printing and bleaching.

To me, this place is a testament to what happens when humans don't intervene. When you leave things to do, what they already know how to do, rather than constantly intervening. This is what rewilding looks like.

It's about stewardship, I suppose. About how we might participate in a landscape rather than trying to control or dominate it. Because regeneration, regenerative processes, you don't do them. They do it themselves.

Maybe our role as humans is simply to step back a little and leave the space, or the opportunity, for that to happen. Given the opportunity, it will do what it does, and positive exciting things will emerge from it.

Sometimes that makes me sad. Places like this, urban or suburban places become overgrown and wild, and people go in and clear them out. But what was there before was often far more interesting and far more biodiverse than what remains afterwards.

I think it's about order. And I think it's about control as well, about how places are perceived, about who benefits from them, how the public benefits, how the community benefits.

But I think it becomes much more interesting when we broaden what we mean by community. So often, when we talk about community in relation to places like this, we're really only talking about humans. We're only talking about one part of the community.

Even the language we use separates us. The word nature is difficult, isn't it? It suggests that we are one thing and nature is something else, when really, we're part of the same ecosystem and the same processes through which ecosystems restore themselves.

You said this is a rich soil. There's so much information here, so many messages from the trees. I was thinking that it's almost like holding the news in your hand.

Yes. Everything we could ever need to know is here.

A lot of us have lost the ability to read a landscape, or to interact with a landscape. The more you learn about places like this, the more you realise you'll never know everything. They're changing all the time, nothing is fixed. That's probably the only certainty.

You only have to make compost once for it to completely change the way you think. Soil holds everything. It holds life. It also teaches us something about holding life, death and transformation all at once.

Sometimes I wonder why we have separate words like earth, soil and trees. It feels as though we need a word that means all of them together.

Yes. Everything is itself, but everything is also an ecosystem. And every ecosystem contains countless other ecosystems.

I understand why people want to travel elsewhere and see other places. But somewhere like this already contains so much to see.

Maybe it's an invitation to perceive differently.

Looking is probably the wrong word.

What would be the right word?

I don't know, if you've read Robin Wall Kimmerer's essay 'The Language of Animacy'. It's about how English has lost so much of the language we once had to express this kind of relationality. I really believe that's true. We've lost many of the nuances we once had for speaking about the living world.

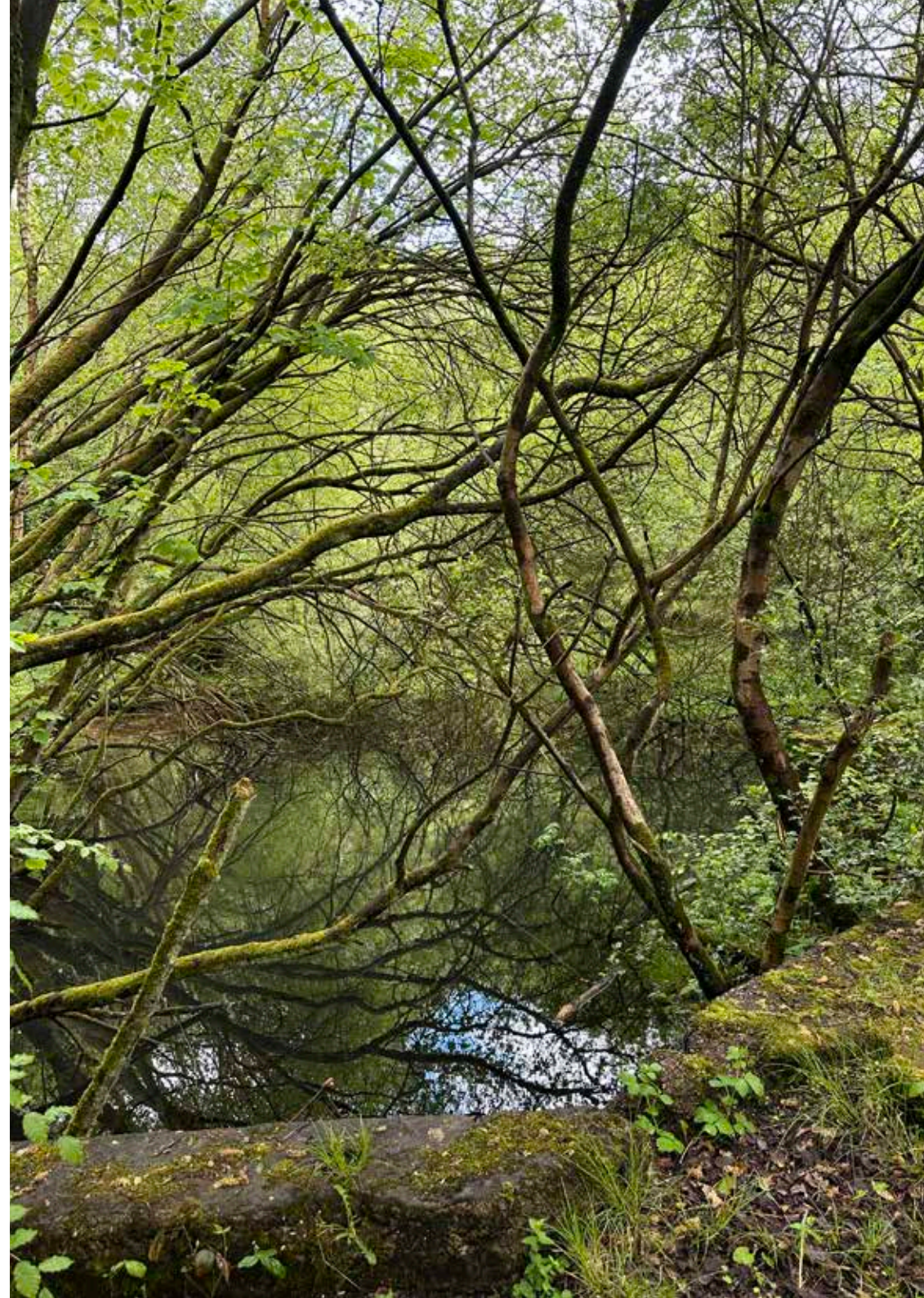
Maybe part of our journey is about reinventing language, finding new ways to communicate and new ways to express these relationships. And, recognising that there are many things in the world that simply cannot be articulated. They exist beyond language. And we don't have to articulate everything.

The roots I have moulded onto your hands, branch-like veins, reaching from your hands along your arms, growing from your favourite soil cradled in your palms.

I'm really interested in patterns in nature. When we look at the systems we've built in our industrial capitalist society, most of them follow a straight line. Like we say, our education system is a straight line. Our careers will be a straight line, our relationships, our jobs. But the one shape you never see in isolation in the natural world, is a straight line.

A place like this is all about complexity and relationships. Like you're saying, the lines on the palm of your hand have the same forms as the branches of trees and the edges of a riverbank. They're expressions of the same kinds of patterns. We all share similar functions and functionality within ourselves.

Once people begin to see the world through patterns, they can't really stop seeing it that way. And I think that's a wonderfully simple way of beginning to understand complexity.

LIZ

Pyökkimetsä aiemmin saastuneella tekstiilitehdasalueella
Springwater Parkin luonnonsuojelualue
Whitefield, Bury
Greater Manchester

Tämä on lempimultaani. Haluatko, että kerron miksi?

Koska tämä on pyökkimetsää. Suurin osa ympärillämme kasvavista puista on pyökkejä.

Pidän tässä maassa siitä, että se on parasta mahdollista multaa, mitä voi toivoa. Tällaista samanlaista multaa sitä aina toivoo puutarhaan, omille kasveille siellä. Mutta kaikkein ihmeellisintä on se, että tämä maa on luonut itse itsensä.

Rakastan näitä suuria puita ja sitä, että jokainen niistä on ihan oma ekosysteeminsä. Täällä voi nähdä kuinka lehdet vieläkin muuttuu osaksi maata ja muina vuodenaikoina maa on täynnä pyökin pähkinöitä. Kun kaivaa hieman syvemmälle, esiin tulee täydellistä, mustaa, pehmeää ja makealta tuoksuva maata.

Tästä paikasta ei ole pidetty erityisen hyvää huolta eikä tätä ole juuri arvostettu. Tämä luonnonsuojelualueen osa oli aikanaan jonkun puutarha. Silti maa uudistuu hämmästyttävän nopeasti.

Kun katson näitä paikkoja, joita on vahingoitettu, kulutettu tai riistetty, minusta on voimaannuttavaa muistaa, että juuri maa kannattelee kaikkea täällä. Se tekee kaiken. Se sitoo vettä. Se sitoo ravinteita. Se ylläpitää elämää.

Siksi tämä on minun lempimultaa.

Tästä paikasta on sanottu, että se on muistomerkki luonnon uudistumiskyvylle. Tekstiilitehtaat saastuttivat ympäristöä kankaiden paino- ja valkaisuprosesseilla.

Minulle tämä paikka kertoo siitä, mitä tapahtuu, kun ihminen ei puutu asioihin. Kun annamme luonnon tehdä sen, minkä se jo osaa, emmekä jatkuvasti yritä ohjata sitä. Tältä uudelleen villiintyminen näyttää.

Kyse on kai huolenpidosta. Siitä, miten voisimme osallistua maisemaan sen sijaan, että yritetään hallita tai alistaa sitä. Uudistumista ei voi tehdä. Uudistuminen tapahtuu itsestään.

Ehkä meidän ihmisten tehtävä on yksinkertaisesti astua hieman sivuun ja antaa tilaa, että niin voi tapahtua. Kun sille annetaan mahdollisuus, se alkaa tehdä sen, mitä se osaa, ja siitä syntyy jotakin hyvää ja innostavaa.

Joskus se tekee minut surulliseksi. Että tällaiset kaupunkien ja esikaupunkien villiintyneet paikat kasvavat reheviksi, ja sitten ihmiset menee raivaamaan ne. Mutta usein se, mitä siellä ennen oli, oli paljon kiinnostavampaa ja monimuotoisempaa kuin se, mitä on jäänyt jäljelle.

Luulen, että kyse on järjestyksestä. Ja myös kontrollista – siitä, miten paikat nähdään ja kuka niistä hyötyy, miten yleisö hyötyy ja miten yhteisö hyötyy.

Mutta minusta asia muuttuu paljon kiinnostavammaksi, kun laajennamme käsitystä siitä, mitä yhteisö tarkoittaa. Liian usein me puhutaan näihin paikkoihin liittyvästä yhteisöstä tarkoittaen vain ihmisiä. Puhumme silloin vain yhdestä osasta yhteisöä.

Jopa käyttämämme kieli erottaa meidät muusta. Jo sana luonto on hankala, eikö olekin? Se antaa ymmärtää, että me olemme yksi asia ja luonto on jotakin muuta, vaikka todellisuudessa olemme osa samaa ekosysteemiä ja samoja prosesseja, joilla ekosysteemit uudistuu.

Sanot, että tämä on ravinteikasta maata. Täällä on valtavasti tietoa, niin

paljon viestejä puilta. Tulee mieleen, että on vähän kuin pitäisi uutisia käsissään.

Niin. Kaikki, mitä meidän tarvitsee tietää, on täällä.

Moni meistä on menettänyt kyvyn lukea maisemaa tai olla vuorovaikutuksessa sen kanssa.

Mitä enemmän oppii tällaisista paikoista, sitä enemmän ymmärtää, ettei voi koskaan tietää kaikkea. Paikat muuttuu jatkuvasti. Mikään ei pysy muuttumattomana. Ehkä se on ainoa varma asia.

Riittää, että tekee kompostia kerran, niin koko tapa ajatella muuttuu. Maa pitää sisällään kaiken. Se ylläpitää elämää. Se opettaa meille myös jotain siitä, miten elämä, kuolema ja muutos voivat olla läsnä samanaikaisesti.

Joskus mietin, miksi meillä on erilliset sanat maalle, mullalle ja puille. Tuntuu, että tarvitsemme sanoja, jotka tarkoittaisivat niitä kaikkia yhtä aikaa.

Niin. Kaikki ovat oma itsensä, mutta samalla kaikki ovat myös ekosysteemejä. Ja jokainen ekosysteemi sisältää lukemattomia muita ekosysteemejä. Ymmärrän hyvin, miksi ihmiset haluavat matkustaa ja nähdä uusia paikkoja. Mutta tällaisessa paikassa on jo valmiiksi niin paljon nähtävää.

Ehkä meitä kutsutaan havaitsemaan toisin?

Itse asiassa katsoa on luultavasti väärä sana.

Mikä olisi oikea sana?

En tiedä. Oletko lukenut Robin Wall Kimmererin esseen *The Language of Animacy*. Siinä kerrotaan, miten englannin kieli on menettänyt suuren osan niistä tavoista, joilla ennen pystyttiin ilmaisemaan tällaista suhteisuutta. Uskon todella, että niin on. Olemme menettäneet paljon niistä vivahteista, joilla ennen puhuimme elävästä maailmasta.

Ehkä osa matkaa on keksiä kieltä uudelleen, löytää uusia tapoja kommunikoida

ja uusia tapoja ilmaista näitä suhteita. Ja samalla tunnistaa, että maailmassa on paljon sellaista, mitä ei yksinkertaisesti voi pukea sanoiksi.

Se on olemassa kielen tuolla puolen. Eikä kaikkea tarvitsekaan sanoittaa.

Muovaamani juuret haarautuvat käsissäsi kuin suonet. Ne kulkevat käsistä pitkin käsivarsia ja kasvavat lempimaasta, jota pidät kämmenilläsi.

Olen todella kiinnostunut luonnon kuvioista.

Kun katsomme järjestelmiä, jotka olemme rakentaneet teollisessa kapitalistisessa yhteiskunnassa, lähes kaikki perustuvat suoraan linjaan. Koulutuksen pitäisi edetä suoraviivaisesti. Uran pitäisi olla suoraviivainen. Samoin ihmis-suhteiden ja työn.

Luonnosta ei juuri koskaan löydä yksittäistä suoraa viivaa.

Tällaisessa paikassa kaikki rakentuu monimutkaisista suhteista. Kuten sanoit, kämmenesi uurteissa on samoja muotoja kuin puiden oksissa tai joenrannan mutkissa. Ne ovat samanlaisten kuvioden ilmentymiä. Me kaikki kannamme itsessämme samanlaisia toiminnan tapoja ja keskinäisiä suhteita.

Kun ihmiset alkavat nähdä maailman kuvioden kautta, sitä ei oikeastaan enää voi lakata näkemästä niin. Ja minusta se on ihmeellisen yksinkertainen tapa alkaa ymmärtää monimutkaisuutta.

C.R.

Memorial Peace Garden
Moston
North Manchester

I go out often.

I go to church every Sunday. Sometimes I go to the gym with my friend.

Do you spend time in gardens or parks?

Not really, no.

At school we had a playground. We had a football court and a place to eat.
There was also grass and soil.

Do you have a garden?

We don't have a garden at home. If I had a garden, I'd take care of it.
I'd water it, sun it and that's all. I don't know much about those things. You can
use the soil to grow beans, maize and cassava. A lot of things grow from the
roots.

Do you know people who grow things in their garden?

No.

What comes to your mind from the word soil?

Soil is a plant. Yes, it's a plant.

Do you ever touch the soil?

Yeah, sometimes. I take a flower, it's part of the soil, and I put it in my hair. Because you could also use it for decoration. Yeah. You just take a flower and just put it behind your ear. And when you want to give someone a flower, like someone you like, or something like that.

I don't know if it's the earth or the soil. The roots come from under the soil.

What are your roots?

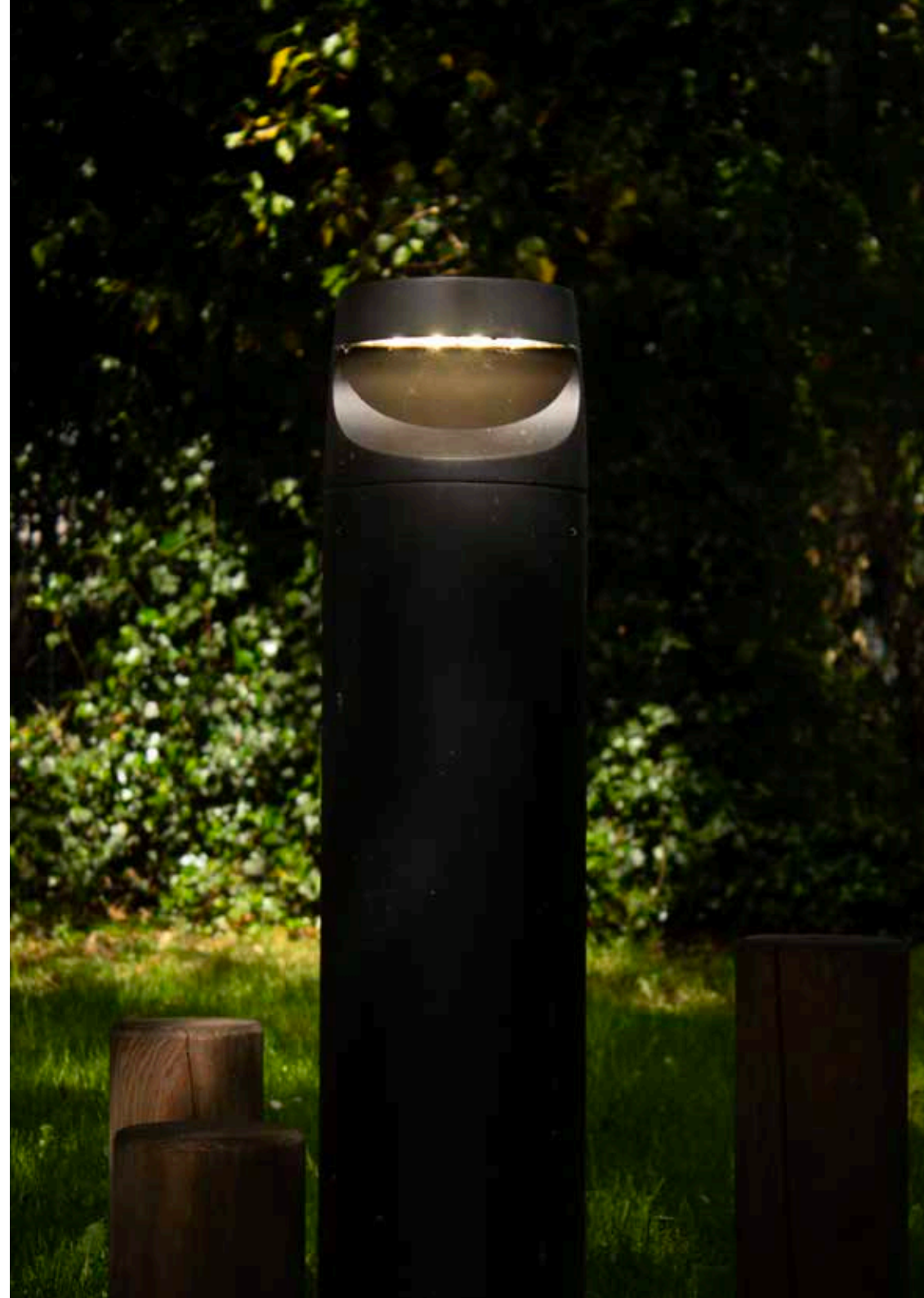
My roots are in studying.
Having a better life.
A better future.
And becoming great.
I mean, like, being successful.

Do you know what you want to be? It's a hard question at 18, isn't it?

Yeah.
I would like to help people.
And I'd also like to study computers, ICT and computer tech.
Very soon everything will be technology. So I have to be ready.
Like maybe in the future, we won't be using phones. Maybe technology will be doing the work. Maybe it will even be robots. So that's why I want to do technology.
I'm starting college in September. I'm doing one course and I'm choosing computer tech.

Do you have a computer?

No. Not yet.

C.R.

—

Memorial Peace Garden
Moston
Pohjois-Manchester

Käyn usein ulkona.

Käyn kirkossa joka sunnuntai. Joskus käyn myös kuntosalilla ystäväni kanssa.

Vietätkö aikaa esimerkiksi puutarhassa tai puistossa?

En oikeastaan.

Koulussa meillä oli piha. Siellä oli jalkapallokenttä ja ruokailupaikka. Siellä oli myös nurmikkoa ja maata.

Onko teillä puutarhaa?

Meillä ei ole kotona puutarhaa. Jos minulla olisi puutarha, pitäisin siitä huolta. Kastelisin sitä, antaisin sille aurinkoa ja siinä kaikki. En tiedä näistä asioista kovin paljon.

Maassa voi kasvattaa papuja, maissia ja maniokkia. Monet asiat kasvavat juurista.

Tunnetko ihmisiä, jotka kasvattavat jotain puutarhassaan?

En.

Mitä sana maa tuo sinulle mieleen?

Maa on kasvi. Niin, se on kasvi.

Kosketatko koskaan maata?

Joo, joskus. Otan kukan, se on osa maata, ja laitan sen hiuksiini. Sitä voi käyttää myös koristeena. Ottaa sen vain ja laittaa korvan taakse. Tai kun kukan haluaa antaa jollekulle, niin kuin ihmiselle josta pitää tai jotain sellaista.

En tiedä, pitäisikö sanoa maa vai multa. Juuret tulevat maan alta.

Mitkä ovat sinun juuresi?

Minun juureni ovat opiskelussa.

Paremmassa elämässä.

Paremmassa tulevaisuudessa.

Ehkä minusta tulee jotain suurta.

Tarkoitan siis menestynyt.

Tiedätkö jo, mitä haluaisit tehdä? Se on aika vaikea kysymys 18-vuotiaalle, eikö olekin?

Joo.

Haluaisin auttaa ihmisiä.

Haluaisin myös opiskella tietokoneita, viestintä- ja tietotekniikkaa.

Hyvin pian kaikki tulee olemaan teknologiaa. Minun täytyy olla siihen valmis.

Ehkä tulevaisuudessa emme enää käytä puhelimia ja teknologia tekee työn.

Ehkä ne ovat jopa robotteja. Siksi haluan opiskella teknologiaa.

Aloitin opiskelun opistossa syyskuussa. Opiskelen yhden kurssin, ja valitsin tietotekniikan.

Onko sinulla tietokonetta?

Ei vielä.

NURTURING
FOUNDATIONS

Fire exit
Keep clear

CCTV
operation

PAUL

Community Garden and Outdoor Gathering Space
Harpurhey Neighbourhood Centre
Harpurhey
North Manchester

It was just a wasteland. Eight foot wide, all the way up. Just grass. A dumping ground. People dumped mattresses, beds and rubbish.

The council used to come all the time. People were complaining, they're paying for it to be removed. So, I said, you know what, 'Give me the land. Give me money. I'll fence it off and I'll make a community garden.'
'Okay,' they said. 'Let's do it.'

But they said, 'How can we change all this fly-tipping?
How can we change people taking the dogs out and leaving dog poo?'
I said:
'Flowers.'

They went, 'What do you mean, flowers?'
I said, 'If you're walking down your street and it's full of flowers and it's nice, you smile. You know what, if you see someone dropping rubbish, you say, "Mate, pick that up." And then naturally it feeds to everybody. We've got so much grassland around the estate. Put the shine on it.'

What we're trying to do is create a community forum, where people can come and talk about everything. Because what I keep saying, there's a narrative about Harpurhey. Like, it's horrible, it's full of druggies and you can't walk the streets. You know what? It's full of all right people.

The problem is that people believe the narrative from outside. Even people who live here start believing it. Everybody becomes insular, so everybody stays in their own little space, don't they? Once people believe that story, they end up treating it like it's true.

I've used this place for about ten years. Before I became the manager, nearly three years ago, I worked with young people in the area, so I used to bring them here. But it was always really quiet. Different organisations came and ran projects here from time to time, but they were never a permanent fixture. We never really did anything ourselves.

When I became the manager, I wanted this place to have its own life. And you know what? It's working. We've got staff now, a good timetable, this café. Monday, Tuesday and Thursday, free hot meals for the community. And then the gardening thing comes in as well. I want to be able to grow produce in the garden and use it in the kitchen.

That's one of my things. I'd love to have beans and peas growing all the way around the fencing. Then people from the local community can just come, pick them and go.

I'm a people person. We've got all these raised beds donated by Groundwork, the water butts and the composters. We got them for free. We've got a little gardening group that we want to grow. Everything's been a process. We have people who come regularly and look after the garden. Out the front we've got thirteen raised beds.

We don't have community here anymore, do we really? Communities are disappearing. So, what we're trying to do is create a community within a community, to grow the community, if that makes sense.

We as humans are looking to be connected.

Yeah, exactly... It's just breaking down those barriers. Get out of your house. Every year we run a big free fun day in the park with loads of activities and free food, and you know, six hundred people turn up. You know, you can get people together.

Now our footfall's over thirty-two thousand. All it takes is opening the door and saying, 'Hello, come here, come here.' Then you show people these little

things, like this garden, these benches.

I wanted the café to open onto the garden, so people could come outside and enjoy the space. We found someone who could build the benches as a community project. Eighteen people turned up to make them together. So, when they sit on these benches, there's that little sense of ownership, that little belonging, that little pride.

Even the timber has a story. The scaffolding boards and the wood for the frames came from a huge cannabis grow, from a warehouse, that had been raided by the police. Instead of ending up as waste, the timber found a new life here. We deal with everything ourselves from within. I always say to people, 'Respect this place. Respect the people in here. If you've got problems with someone, deal with it outside. Don't bring it in here.'

Touch wood, it works. People respect it. You know, we don't get anything bad happening.

Why is this so important to you? Was gardening part of your childhood?

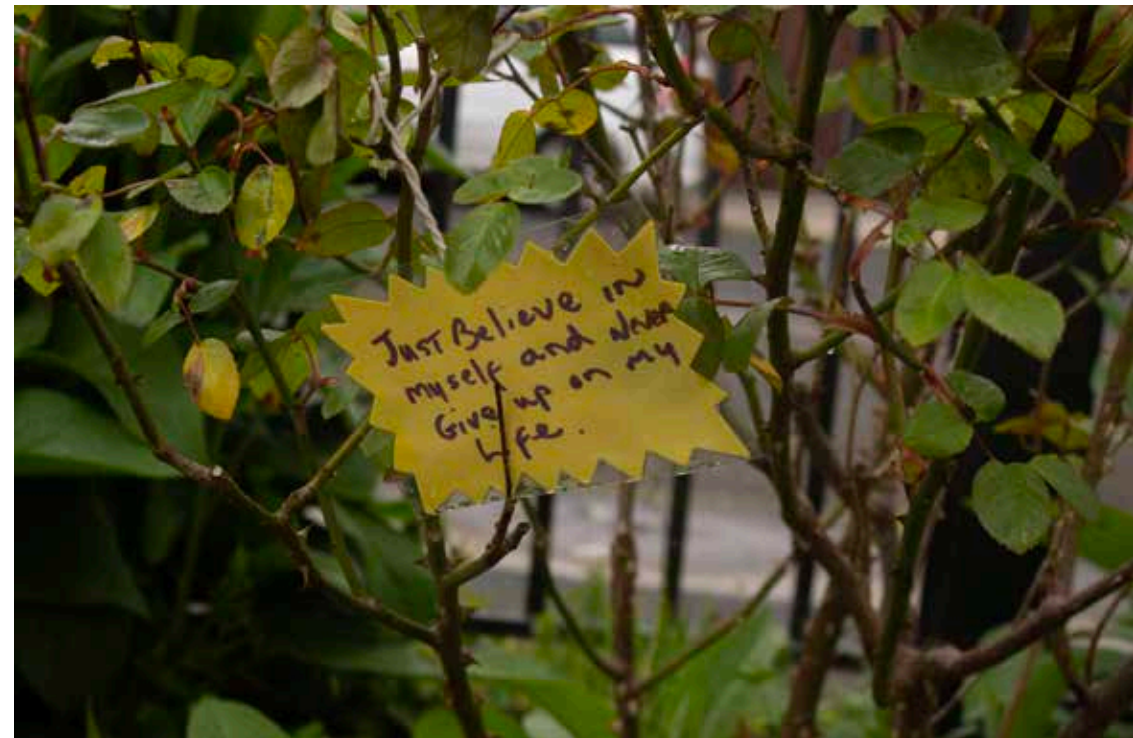
Oh, you don't want my story. It's long. When I was a kid, no, gardening wasn't part of it.

I was a feral young person.

Dad was an alcoholic. A street drinker.

So, I just, I lived a life. I moved about. I lived in high-rise flats for years. I moved and moved. And then eventually I moved somewhere with a garden. That just changed everything.

I've always loved walking. That's where I'm at peace. Now I've found my perfect place. I've got a massive garden and the hills right outside. I like creating little ecosystems in my garden. Like the pond. The frogs keep the slugs down. Here I do my yoga and meditation.

Do you know where your desire to work with the soil and plants comes from?

I don't know where it originates.

I think it just originates from a life full of trauma.

You're always looking for a safe space.

So, greenery is my safe space.

That's always been my sort of place to go.

And you know what?

Seeing something grow. And seeing something smile.

Because that's how I see a flower or a plant when it grows. It's smiling in it.

Do you know what I mean?

That smile gives me the smile within me.

When I was young, people used to say I'd end up in prison. But it wasn't who I was. Circumstances led me into crime, my environment, not who I am. I had the path I had to live on, which was survival. It taught me how to survive. But I always said that when I turned sixteen, I'd leave. I'd have a good life. And I did. I Chose a different path.

You'd like other people to find the same safe space or sense of calm?

Well, that's it. We all live in chaos. But what I say to everybody is, life is beautiful. You just got to open your eyes to it. Simple as that.

During our conversation I sculpted on Paul's chest. As it took shape, climbing vines spread across his shoulders like a ceremonial chain. Paul smiled and said, 'You've given me a big heart. Is it the heart of Harpurhey?'

PAUL

Yhteisöpuutarha ja oleskelualue
Harpurhey Neighbourhood Centre
Harpurhey
Pohjois-Manchester

Tää oli pelkkää joutomaata. Kapea kaistale ruohoa. Tänne kipattiin patjoja, sänkyjä ja kaikenlaista roskaa.

Kaupunki joutui käymään täällä jatkuvasti. Ihmiset valittivat ja roskien pois kuljettaminen maksoi. Mä sanoin: ”Antakaa maa mulle. Antakaa vähän rahaa. Aitaan alueen ja tehdään tästä yhteisöpuutarha.”

”Okei, tehdään niin”, he vastasivat. ”Mutta miten saadaan loppumaan roskien dumppaaminen, ja ihmiset keräämään koiriensa paskat pois?”

Mä sanoin:

”Kukat.”

He katsoivat mua ja kysyivät:

”Miten niin kukat?”

Sanoin:

”Kun kävelet omalla kadullasi ja kaikkialla kukkii, siitä tulee hyvä mieli. Ja jos silloin näet jonkun heittävän roskia maahan, sanot hänelle: ’Hei kaveri, nostapa tuo.’ Se tarttuu muihinkin. Täällä on valtavasti nurmikkoa ympäri asuinalueita. Pannaan ne loistamaan.”

Yritämme rakentaa tänne yhteisön kohtaamispaikan, jonne ihmiset voivat tulla juttelemaan mistä tahansa. Sanon aina, että Harpurheysta kerrotaan yhtä tiettyä tarinaa. Että tämä on kamala paikka, täynnä narkkareita eikä täällä ole turvallista kävellä.

Mutta tiedätkö mitä? Ihmiset täällä on ihan mukiinmeneviä.

Ongelma on se, että ihmiset alkavat uskoa ulkopuolelta kerrottua tarinaa. Jopa

täällä asuvat alkavat uskoa siihen. Sitten kaikki vetäytyvät omiin oloihinsa. Ja kun ihmiset uskovat siihen tarinaan tarpeeksi kauan, he alkavat myös elää sen mukaisesti.

Olen käynyt täällä noin kymmenen vuotta. Ennen kuin ryhdyin tämän paikan vetäjäksi, melkein kolme vuotta sitten, työskentelin alueen nuorten kanssa ja toin heitä tänne. Mutta täällä oli aina hiljaista. Eri järjestöt kävivät välillä pitämässä omia projektejaan, mutta ne olivat aina väliaikaisia. Me emme oikeastaan tehneet täällä koskaan mitään itse.

Kun otin ohjat käsiini, halusin, että paikalla olisi oma elämänsä.

Ja tiedätkö mitä?

Se toimii.

Meillä on nyt henkilökuntaa, selkeä viikko-ohjelma ja tämä kahvila. Maanantaisin, tiistaisin ja torstaisin tarjoamme yhteisölle ilmaisen lämpimän aterian. Ja siihen liittyy myös tämä puutarha. Haluan, että kasvatamme ruokaa täällä ja käytämme sitä keittiössä.

Se on yksi unelmistani. Haluaisin, että aidat olisivat täynnä papuja ja herneitä. Sitten ihmiset voisivat vain tulla, poimia niitä mukaansa ja jatkaa matkaansa.

Minä viihdyn ihmisten parissa. Saimme kaikki nämä viljelylaatikot, sadevesisäiliöt ja kompostorit Groundworkilta lahjoituksena. Kaikki ilmaiseksi. Meillä on pieni puutarharyhmä, jota haluamme kasvattaa. Kaikki on rakentunut vähitellen. Meillä on vakituinen porukka, joka hoitaa puutarhaa. Tuolla edessä on kolmetoista viljelylaatikkoa.

Välillä mietin, että onko meillä oikeastaan enää yhteisöjä? Ne katoavat koko ajan. Siksi yritämme rakentaa yhteisön yhteisön sisälle. Sellaisen joka saa yhteisön kasvamaan. Jos tässä on tolkkua.

Me ihmiset kaipaamme ja etsimme yhteyttä toisiimme.

Niin juuri. Siitä tässä on kyse. Murretaan näkymättömiä raja-aitoja. Lähdetään ulos kotoa.

Järjestämme joka vuosi puistossa ison ilmaisen tapahtuman. Siellä on kaikenlaista tekemistä, ilmaista ruokaa, ja paikalle tulee 600 ihmistä. Kyllä ihmiset saa yhteen.

Nykyään täällä käy yli 32 000 ihmistä vuodessa. Ei siihen lopulta muuta tarvita kuin että avaa oven ja sanoo: ”Hei, tule tänne, tule katsomaan.” Sitten näyttää ihmisille tällaisia pieniä asioita. Tätä puutarhaa. Näitä penkkejä, kahvilan.

Halusin, että kahvila avautuu puutarhaan, jotta ihmiset voivat tulla ulos ja viihdyä täällä. Löysimme tekijän, joka rakensi penkit yhteisöprojektina. 18 ihmistä tuli tekemään niitä yhdessä. Kun he nyt istuvat näillä penkeillä, niissä on mukana pieni tunne siitä, että nämä ovat myös heidän. Että he kuuluvat tänne. Että tästä voi olla ylpeä.

Penkkien matskullakin on oma tarinansa. Niiden istuinlaudat ja runkopuut ovat peräisin suuresta kannabisviljelmästä, johon poliisi teki ratsian. Sen sijaan, että puu olisi päätynyt jätteeksi, se sai täällä uuden elämän. Me hoidamme täällä asiat itse. Sanon aina ihmisille: ”Kunnioittakaa tätä paikkaa. Kunnioittakaa täällä olevia ihmisiä. Jos teillä on jonkun kanssa ongelmia, selvittääkää ne tuolla ulkona. Älkää tuoko niitä tänne.”

Kosketa penkin puuta. Se tuntuu erityiseltä, se toimii. Ihmiset kunnioittavat tätä paikkaa. Meillä ei oikeastaan tapahdu mitään ikävää.

Miksi tämä on sinulle niin tärkeää? Oliko puutarhanhoito osa lapsuuttasi?

Voi, et sinä minun tarinaani halua kuulla. Se on pitkä.

Ei, lapsena puutarhanhoito ei kuulunut elämäni.

Olin sellainen villi nuori.

Isä oli alkoholisti. Rantojen mies.

Minä vain... elin sitä elämää. Muutin paikasta toiseen. Asuin vuosikausia korkeissa vuokrataloissa. Muutin ja muutin.

Sitten päädyin paikkaan, jossa oli puutarha. Se muutti kaiken.

Olen aina rakastanut kävelemistä. Siellä minun on hyvä olla. Nyt olen löytänyt täydellisen paikan. Minulla on valtava puutarha, ja kukkulat ympärillä. Tykkään luoda puutarhaani pieniä ekosysteemejä. Kuten lammen, jonka sammat pitävät etanat kurissa.

Tiedätkö, mistä halusi työskennellä maan ja kasvien kanssa tulee?

En tiedä, mistä se kumpuaa.

Luulen, että se kumpuaa elämästä, jossa on ollut paljon traumaa.

Silloin etsii koko ajan turvallista paikkaa.

Minulle vihreys on se turvallinen paikka.

Sinne olen aina hakeutunut.

Ja tiedätkö...

Kun näkee jonkin kasvavan.

Kun näkee jonkin hymyilevän.

Sillä niin minä näen kukan tai kasvin. Kun se kasvaa, se hymyilee.

Ymmärrätkö, mitä tarkoitan?

Sen hymy hymyilee minussa.

Kun olin nuori, ihmiset sanoivat, että päädyn vielä vankilaan. Mutta se en ollut minä. Olosuhteet johtivat minut rikoksiin. Se ympäristö, jossa elin, ei se, kuka olin. Minun oli kuljettava sitä polkua, joka minulla oli. Se oli selviytymistä. Se opetti minut selviytymään. Mutta sanoin aina, että kun täytän kuusitoista, lähten. Että minulla tulee vielä olemaan hyvä elämä. Ja niin kävi. Valitsin toisen polun.

Haluaisit siis, että muutkin löytäisivät saman turvallisen paikan tai saman rauhan?

Niin.

Me kaikki eletään kaaoksen keskellä. Mutta minä sanon aina ihmisille, että elämä on kaunista. Pitää vain avata silmänsä sille. Ei sen kummempaa.

Keskustelumme aikana muovasin savea Paulin rintakehälle. Vähitellen siitä muodostui kiemurtelevia köynnöksiä, jotka levisivät hänen hartioilleen kuin seremoniallinen ketju. Paul hymyili ja sanoi: ”Sinä annoit minulle suuren sydämen. Entä jos se on Harpurheyn sydän?”

MINKÄLAISELLA MAAPERÄLLÄ OULULAINEN KULKEE?

Sari Stark

MAA NOUSEE MERESTÄ JA SAA ASUKKAANSA

MAAPERÄ varastoi itseensä kaiken historian. Sen eloperäinen orgaanisen aineksen pintakerros on muodostunut aiemmin eläneiden puiden ja kasvien osittain lahonneista osista ja niitä lahottavista mikroskooppisen pienistä eliöistä, lahottaja- ja symbionttisista sienistä, bakteereista ja maaperäeläimistä. Maa muodostuu ja muokkautuu menneisyyden mukaan, mutta samalla määrittää tulevaisuuden, koska se varastoi ja vapauttaa puiden ja kasvien tarvitsemat ravinteet uudelleen kasvien käyttöön.

Oulu sijaitsee kasvimaantieteellisesti ja ilmastollisesti pohjoisboreaalissa havumetsävyöhykkeessä. Sen ainutlaatuinen sijainti Perämeren maankohoamisrannikolla luo maisemaan ja maaperän historiaan aivan erityisen piirteen. Maan paljastuminen merestä muodostaa kaiken alkupisteen, josta sen pinta lähtee muuttumaan. Kun kulkee meren rannalta kohti nykyistä sisämaata, voi selkeästi erottaa kasvillisuuden sukkession, ajallisena sarjana ja kehityskaarena etenevän muutoksen rantahietikosta tai -niitystä rantalepikoiden ja koivikoiden kautta ikääntyneeksi havumetsäksi. Harvempi tulee ajatelleeksi, että samanaikaisesti maan alla kulkee toinen, ihmissilmälle näkymätön kehityskaari, sillä maaperässä elävä sieni-, bakteeri- ja eläinyhteisöt muuttuvat kasvillisuuden mukana. Ensimmäisenä merenrannalle ilmestyneet kasvit alkoivat tuottaa maahan kerrostuvaa orgaanista ainesta, mikä muuttaa olosuhteet seuraaville kasveille ja mikrobeille, nämä taas seuraaville, ja niin edelleen. Maa, perääntyvä meren raja ja etenevä aika luovat luonnon oman yksilöllisen tarinansa.

Kuten muuallakin Pohjois-Pohjanmaalla, tasaiset maaston pinnan-

muodot ja kostea ilmasto ovat suosineet maan soistumista. Vesi alkaa kertyä maan pinnalle, mikä on edesauttanut hapettomien olosuhteiden muodostumista. Hapenpuute rajoittaa mikrobien hajotusaktiivisuutta, jolloin kasvien yhteyttämä hiili jääkin lahottamatta ja alkaa kerrostua maahan turpeeksi. Maisemalle on tyypillistä metsien ja soiden vuorottelu. Vaihtelevat kasvupaikat muodostavat moninaisen yhteisön erikokoisia puita, pohjakerroksen kasveja ja niiden symbionttisia mikrobimaailman partnereita, kuten mykorritsasieniä tai tyyppä sitovia bakteereja.

MAAPERÄ MUOKKAUTUU IHMISEN TOIMESTA

Ihminen voi muokata maaperää ja siinä käynnissä olevia näkymättömiä tapahtumia huomaamattaan tai jopa tahtomattaan, kun hän muuttaa kasvillisuutta tai kasvien kasvuedellytyksiä. Useimmiten hän kuitenkin tekee niin tarkoituksellisesti käyttämällä auraa tai lapiota ja muokaten maata tarkoituksiaan vastavaksi. Maaperän historia kytkeytyy läheisesti ihmisen historiaan ja toisin päin. Vuosisatojen saatossa aluksi karjalaitumina käytetyt merenrantaniityt, suot ja metsät ovat ihmiskäsien toimesta muokkautuneet viljelymaiksi, joka on tuottanut Oulun väestölle sen tarvitseman ravinnon.

Kun Oulu on alkanut kasvaa ja teollistua, sen mukana on maa muokkautunut monella tapaa. Esimerkiksi saastelaskeumat ovat vaikuttaneet metsämaan mikrobeihin ja niiden toimintaan, vaikkakaan maassa olevat myrkyt eivät ole lähellekään yhtä suuri ongelma kuin monissa varhain teollistuneissa kaupungeissa. Jostain on myös täytynyt löytyä lisää tilaa kasvavalle väestölle. Suo on täytynyt muuttaa ihmisrakennuksille sopivaksi. Onhan Oulun yliopiston kampuskin entisellä suolla, mutta kaupungista löytyy muitakin esimerkkejä. Alueen muokkaaminen rakennuskelpoiseksi on vaatinut alueella ennestään olevan maan kuivattamista tai sen viemistä kokonaan pois ja täyttämistä uudella maalla.

Asuinalueiden lisäksi myös teiden, satamien ja muiden rakennusten rakentaminen on edellyttänyt maan kaivamista, tasoittamista ja täyttämistä, jossa luonnollisia maakerroksia on poistettu tai siirretty, ja osa alkuperäisestä maaperästä on korvattu täytemaalla. Maan paljastumisen jälkeen muotoutunut maan historia on kuin nollautunut ja alkaa alusta täysin uutena.

Kaupunkien maaperän mikrobeista Suomessa tiedetään varsin vähän ja varsinaisesti Oulusta vieläkin vähemmän. Se kuitenkin tiedetään, että keinotekoisella alustalla elävien kasvien maaperä saattaa olla yllättävän monimuotoinen, vaikka onkin erilainen kuin luonnontilainen metsä tai suo. Ihanteellisin tilanne kaupunkiympäristössä on vuorotella rakennettuja ja viljejä ympäristöjä, sillä vaihtelu kasvupaikoissa tietää myös monimuotoisuutta lajeissa.

TUTKIJA MATKALLA MAAHAN

Kun aloittelin työuraani opiskelijana ja maaperään erikoistuvana tutkijana Oulussa, maan alla elävistä organismeista oli paljon vähemmän tietoa kuin nykyään. Kirjallisuudessa maaperää kutsuttiin nimityksellä ”musta laatikko” symbolina siitä, että sen tiedettiin kätkevän äärimmäisen monimuotoisen yhteisön sieniä, bakteereja ja muita mikroskooppisen pieniä eliöitä, mutta ei ollut tietoa, mitä ne olivat. DNA-analyseissa tapahtuneiden edistysaskeleiden myötä näille elämälle välttämättömille organismeille on voitu antaa nimet. Menetelmien huima kehitys on suuresti valaissut tuota monimuotoista maailmaa, jonka lajimäärä on niin huikea, että ihmisaivoilla on sitä vaikea edes käsittää. Mikrobien toiminta voidaan jakaa osiinsa vaikkapa mikrobien tuottamien entsyymien aktiivisuuksien kautta.

Maaperätutkijalla on oma erikoinen suhteensa maahan ja hänen vuosikiertonsa seuraa luonnon mukana. Kesän lähestyessä aletaan suunnitella maastokäyntejä ja tehdä tarvittavia etukäteisjärjestelyjä, kuten hankkia tarvikkeita ja kemikaaleja laboratorioanalyysia varten. Näytepusit merkitään ja koodataan etukäteen, sillä kaikki, minkä voi tehdä valmiiksi etukäteen sateettomissa sisätiloissa, myös kannattaa tehdä.

Päivän alussa teräksinen maakaira uppoaa maahan kevyesti. Metsämaan juuret rutisevat ja napsuvat katketessaan kairan reunoja vasten. Jos kairan tiellä on paksu juuri, sitä joutuu painamaan voimakkaasti saadakseen kairan menemään sen läpi. Jos käsivoimat eivät riitä, oman ruumiin paino otetaan avuksi ja kairan ylle kumarrutaan koko vartalolla. Kun kaira on rusahtanut koko tummanruskean humuskerroksen läpi ja alkaa etenemään sen alla olevassa mineraalimaassa, kairaamisen ääni ja käsituntuma muuttuu. Siitä tietää, että kairan painamisen alapäin voi pian lopettaa. Kairan osuessa kiveen kuuluu

terävä kirahdus tai kolahdus. Jokainen kivosuma osaltaan tylsyttää kairan reunaan, joten jokainen kivenisku harmittaa. Päivän edetessä käsissä oleva voima alkaa olla lopussa, kairan terä tylsynyt ja maassa olevat juuret yhä paksumpia ja raskaampia leikata läpi. Mielessä pyörii yhä selkeämmin, kuinka monta näytettä on vielä suunnitelman mukaan otettavana. Jalat puutuvat ja polvillaan oleminen sattuu.

Kairaa ei tarvitse laskea käsistään näytteenoton jälkeen, koska vieressä on kaiveri ottamassa näytteen vastaan ja kirjaamassa ylös lukemat humuskerroksen paksuudesta. Päivän mittaan lisääntyvä väsymys ilmenee vaihtelevissa muodoissa. Se saattaa tulla esiin kuplivana nauruna, kun mieleen tulvii päättömiä ajatuksia, jotka väsyneenä tuntuvat äärettömän huvittavilta. Tai se ilmenee vaihteliaisuutena, haluttomuutena puhua sanaakaan ja ärtymyksenä mitättömistä asioista. Kummassakin tapauksessa hetket ovat yhteisiä. Mitä vanhemmaksi tulee, sen tarkemmin huomio kiinnittyy nuorempiin. Tutkimus on suurelta osin myös karttuneen tiedon ja kokemuksen siirtämistä edelleen.

LABORATORIOSSA MAA KERTOO TOISEN TARINAN

Maastossa kerätyt näytteet viedään lopulta laboratorioon, jossa ne ovat irrallaan ympäristöstään ja näyttävät lähinnä pieniltä pussukoilta multaa. Vain kerääjä itse tietää, minkä näköiseltä paikalta ja asetelmasta ne ovat peräisin. Kun maata aletaan käsitellä erilaisia analyyseja varten, maan tuoksu täyttää laboratorion tilan. Työ on säännöllistä samanlaisen liikesarjan toistamista, mikä luo tietynlaista levollisuutta ja harmoniaa. Se vapauttaa ajatukset kulkemaan omia reittejään. Moni työhön tai tulosten tulkintaan liittyvä oivallus on tapahtunut nimenomaan maata käsitellessä. En tiedä, lähteekö luovuus ja päättelyketju etenemään tehokkaammin liikkeen vuoksi vai siksi, että maan ymmärtää paremmin nähdessään sen partikkelien muodon ja tavan, jolla ne irtoavat juurista.

Laboratoriossa muuttuu näkymätön lopulta näkyväksi. Maan homogeeninen massa peittää sisälleen monimuotoisen eliömaailman, jossa on koko ajan käynnissä monia yhtäaikaista tapahtumia. Niiden ilmentämiseksi on aikojen saatossa keksitty ja kehitetty monenlaisia tutkimusmenetelmiä. Laboratorion koeputkissa, kuoppalevyissä tai mikroskoopeissa tutkija näkee maaperän ravinteet

tai mikrobien hajotusaktiivisuuden silmillä havainnoitavissa olevina väreinä, laitteiden digitaalisille näytöille ilmaantuvina lukemina ja mikroskoopin suurennuksina. Muisti vertailee tehtyä maanäytteiden ottoa koeputkitelineen putkien erilaisiin väreihin, mikä visualisoi maastossa näkymättömissä olleet asiat. Tutkija on tiedon osalta etuoikeutetussa asemassa, sillä hänen ei tarvitse luottaa ulkoa käsin annettuun tietoon. Hän pääsee omakohtaisesti kulkemaan koko polun käsillään keräämiensä maanäytteiden kautta tutkimuksia varten kehitettyihin mittausten menetelmiin, jotka muuttavat asiat silmin nähtäviksi.

YHTEINEN MAAPERÄMME

Jokaisen kaupungin maaperä kuvastaa aluettaan ja historiaansa. Kun moni maailman metropoli on syntynyt viljavien maiden lähistölle tai jokisuistojen maille, on Oulu syntynyt kohoavalle merenrannalle ja on metsien ja soiden ympäröimä. Sen laajetessa maa on pitänyt muokata asuinalueiksi ja muille rakennuksille sopivaksi, mutta kun kaupunki loppuu, pääsee hyvin nopeasti taas metsä- ja suoympäristöön. Näin ei ole läheskään kaikkialla.

Ihmiselle on luontaista kiinnittää huomiota asioihin, jotka hän aisteillaan selkeästi näkee, kuulee tai tuntee. Koska maaperä on niin tavattoman monimutkainen, useisiin sitä koskeviin kysymyksiin ei saada yksilönteistä vastausta tai ennustetta, joka pätsisi kaikkiin tilanteisiin. Maaperän merkitystä on vaikea konkretisoida, koska se on tuntematon, monimutkainen, eikä sitä pysty omin silmin havainnoimaan. Kuitenkin melkein kaikki, jonka aistinvaraisesti näemme maanpäällisessä maailmassa, on siellä maaperän ansiosta. Sitä ei suoraan näe, sen voi vain tiedonvaraisesti päätellä.

Maaperä muuttuu kaikkialla teollisuuden ja liikenteen, erilaisen maankäytön, ilmaston kuumenemisen ja kaikkien näiden tekijöiden yhteisvaikutuksesta. Tarvitaan tieteen ja taiteen yhdistämistä luomaan maaperää sen tiedostamiselle.

WHAT IS THE SOIL LIKE THAT LIES BENEATH
THE FEET OF THE PEOPLE OF OULU?

Sari Stark

LAND GETS LIFTED FROM THE SEA AND FINDS ITS INHABITANTS
THE SOIL holds within it the history of everything that has come before. Its organic surface layer has been formed from the partially decomposed remains of trees and plants that once lived, together with the microscopic organisms that decompose them: decomposer and symbiotic fungi, bacteria, and soil microfauna. Soil is formed by the past and continually reshaped by the present, yet at the same time it shapes the future by storing and releasing the nutrients that trees and plants need to grow as soil microscopic organisms make them available to plants once again.

In terms of its vegetation and its climate, Oulu lies within the northern boreal coniferous forest zone. Its unique location on the land-uplift coast of the Gulf of Bothnia has given both the landscape and the history of its soils a distinctive character. The emergence of land from the sea marks the beginning of everything that follows.

As you move towards the inland from the shoreline, you can clearly witness the succession of vegetation: a temporal sequence of change, from sandy beaches and coastal meadows through alder groves and birch stands to old-growth coniferous forest.

What fewer people realise is that, at the same time, another succession is unfolding beneath the surface, invisible to the human eye. The communities of fungi, bacteria and soil animals living in the soil change along with the vegetation. The first plants to colonise the newly emerged shoreline begin producing organic matter that gradually accumulates in the soil, creating the conditions for the

plants and microbes that follow, which in turn prepare the conditions for the next ones to follow, and so on. The land, the retreating shoreline, and the passage of time together create nature's own unique story.

As elsewhere in Northern Ostrobothnia, Oulu's level terrain and humid climate have favoured the formation of peatlands. Water begins to accumulate on the ground, creating oxygen-poor conditions. The lack of oxygen slows microbial decomposition, allowing the carbon captured by plants through photosynthesis to accumulate rather than decompose, gradually forming peat. The landscape is characterised by a mosaic of forests and peatlands. These varied habitats support equally diverse communities of trees, ground-layer plants, and their microbial partners, including mycorrhizal fungi and nitrogen-fixing bacteria.

SOILS SHAPED BY HUMAN HANDS

People can alter the soil and the invisible processes taking place within it without even realising it, or without intending to, simply by changing vegetation or the conditions in which plants grow. More often, however, we reshape the soil deliberately, using a plough or a spade to make it serve our needs. The history of soil is closely intertwined with human history, and vice versa. Over the centuries, coastal meadows, peatlands and forests that were once used as grazing land have gradually been transformed by human hands into animal pastures and farmed land, providing the food on which the people of Oulu depended.

As Oulu has grown and industrialised, its soils have been transformed in many ways. Atmospheric pollution, for example, has affected the microbes living in forest soils and the way they function, although contamination in the soil has never become nearly as severe a problem as it has in many cities that industrialised much earlier.

At the same time, a growing population needed more space. Peatlands had to be converted into land suitable for building. Even the University of Oulu campus stands on what was once a peatland, and there are many other examples across the city. Preparing these areas for construction required draining the existing soil, or removing it altogether and replacing it with new material. Housing developments, roads, ports and other infrastructure have all required the

digging, levelling and filling of land. Natural soil horizons have been removed or displaced, and parts of the original soil have been replaced with fill. In many places, the history written into the soil since the land first emerged from the sea has, in effect, been erased and begun anew.

We still know remarkably little about the microbes living in urban soils in Finland, and even less about those in Oulu. What we do know is that the soils supporting vegetation on artificial substrates can be surprisingly diverse, even if they differ from those of natural forests and peatlands. The most favourable urban environments are those where built and wild spaces alternate, because a diversity of habitats also supports a diversity of species.

A RESEARCHER'S JOURNEY DOWN TO EARTH

When I began my career as a student and a soil ecologist in Oulu, we knew far less about the organisms living beneath our feet than we do today. In the scientific literature, soil was often described as a "black box", to symbolize of the extraordinarily diverse community of fungi, bacteria and other microscopic organisms known to exist there, but whose identities remained largely unknown. Advances in the DNA analyses have since made it possible to give names to many of these organisms that are essential to life. The rapid development of these methods has shed remarkable light on this hidden world, whose diversity is so immense that it is difficult for the human mind to fully comprehend. We can now begin to unravel microbial activity, for example by studying the enzymes produced by different microbial communities.

A soil scientist develops a rather special relationship with the soil. The rhythm of the work follows the rhythm of nature. As summer approaches, fieldwork begins to take shape. Sampling trips are planned, equipment assembled, and chemicals ordered for laboratory analyses. Sample bags are labelled and coded in advance, because anything that can be prepared beforehand, in dry indoor conditions, is worth doing before heading out into the field.

At the beginning of the day, the steel soil corer slides easily into the ground. The roots beneath the forest floor crack and snap as they press against the edge of the corer. If a thick root lies in the way, it is necessary to lean your weight into the handle to force the corer through it. When arm strength is no longer

enough, you bend over it with your whole body. Once the corer has pushed through the dark brown humus layer and reaches the mineral soil beneath, both the sound and the feel of the work change. That's how you know you can soon stop pushing down. If the corer strikes a stone, there's a sharp scrape or a metallic thud. Every impact dulls the cutting edge a little more, so every stone is a small frustration. As the day wears on, your hands begin to tire, the blade grows blunter, and the roots become thicker and harder to cut through. Your thoughts keep returning to the number of samples still left to collect. Your legs go numb. Kneeling starts to hurt.

The corer never needs to be put down after each sample, because there's always a colleague beside you ready to receive it and record the thickness of the humus layer. As the day goes on, fatigue takes many forms. Sometimes it erupts as uncontrollable laughter, as absurd thoughts suddenly seem impossibly funny. At other times it becomes silence, a reluctance to say a single word, or irritation over the smallest things. Either way, those moments are shared. As the years pass, your attention increasingly turns to the younger members of the team. Research is, to a large extent, also about passing on accumulated knowledge and experience.

IN THE LABORATORY, SOIL REVEALS ANOTHER STORY

The samples collected in the field eventually make their way to the laboratory. Once separated from their surroundings, they look like nothing more than small bags of soil. Only the person who collected them knows the landscape and the setting from which they came. As the soil is prepared for different analyses, its scent fills the laboratory. The work consists of repeating the same sequence of movements over and over again, creating a certain sense of calm and rhythm. It allows the mind to wander along its own paths. Many of the insights I've had about my work, or about interpreting the results, have come precisely while handling soil. I don't know whether creativity and reasoning flow more freely because of the movement itself, or because handling the soil allows me to understand it more deeply, seeing the shapes of its particles and the way they cling to, or fall away from, the roots.

In the laboratory, the invisible finally becomes visible. The soil's seemingly uniform mass conceals an extraordinarily diverse living world, where count-

less processes are unfolding simultaneously. Over the years, researchers have developed a wide range of methods to reveal them. In test tubes, microplates and under the microscope, nutrients and microbial decomposition become visible as colours, as numbers appearing on digital displays, or as magnified worlds revealed through the microscope's lens. Memory begins to connect the colours in a rack of test tubes with the places where the soil samples were collected, making visible what had remained hidden in the field. In this respect, the researcher occupies a privileged position. There is no need to rely solely on knowledge passed on by others. Instead, they are able to follow the entire path themselves: from soil gathered by their own hands to analytical methods developed for research, methods that transform the invisible into something the eye can see.

OUR SHARED SOIL

The soil of every city reflects its landscape and its history. While many of the world's great cities were founded on fertile land or in river deltas, Oulu emerged on a rising coastline and remains surrounded by forests and peatlands. As the city expanded, the land had to be reshaped to make room for housing and other forms of construction. Yet once the city ends, it takes only a short journey to reach forests and peatlands once again. This is definitely not the case in many other parts of the world.

As human beings, it comes natural to us to pay attention to what we can clearly see, hear, or touch. Because soil is extraordinarily complex, many of the questions we ask about it cannot be answered with a single, straightforward explanation or prediction that would apply to all situations. Its importance is difficult to grasp because it remains largely invisible, immensely complex, and beyond the reach of direct observation. Yet almost everything we perceive in the world above ground exists because of the soil beneath it. We cannot see it directly; we can only come to understand it through knowledge.

Soils everywhere are being transformed by industry and transport, by changing land use, by a warming climate, and by the combined effects of all these forces. We need art and science together to lay the groundwork for a deeper awareness of soil.

NINA

—
Omakotitalon piha
Kirkkokangas
Oulu

Mitä tämä on?

Tämä on nollakuuttatoista...

Eli tämä ajetaan murskaamalla siivilän läpi. Tää on se pienin murske, mitä käytetään tällaisten kevyiden kivirakenteiden alla. Tätä laitetaan kantava kerros, tiivistetään ja sen päälle tulee asennuskerros.

Kun minä lähdin opiskelemaan viheralaa, niin aika pian konkretisoitui, kuinka tiiviisti naimisissa tämä ammatillinen puoli on rakennusalan kanssa, maanrakennuksen ja talon rakennuksen.

Mistä pihan suunnittelu alkaa?

Siis mun työ perustuu täysin vuorovaikutukseen. Piha ja sen työstäminen, se on niin semmonen tunneasia. Ei ihminen tavoittele viittä metriä aitaa, tietynlaista nurmikkoa tai maaperää, vaan se on joku haavekuva, mitä hän ei välttämättä pysty edes pukemaan sanoiksi. Tätä mä kehittelen koko ajan: miten sen haavekuvan voisi löytää, koska ihmiset ei välttämättä osaa sitä sanottaa.

Autan ihmisiä lukemaan maisemaa ja kerron vaihtoehtoista. Eilen kävin yhdessä sellaisessa uudessa kohteessa, missä ei ollut mitään muuta kuin nurmikko, postimerkin kokonen, oikein hyväkuntoinen nurmikko. Ja sitten siinä oli vieressä molempiin suuntiin hyviä nurmikoita. Joka ikisellä pihalla oli se trampoliini samalla tavalla asemoituna, paitsi niillä pihalla, missä ei ollut lapsia, niin sitten siinä oli joku muu siinä kohdassa. Ajattelin, että kovin humalassa

ei tarvitsisi olla, että menisi väärään taloon. Samat tuija-aidat joka pihassa. Se on ihmisten käsitys pihasta, kuin ei olisi mallia mistään muusta.

Mä tarjoan kykyä kuvitella.

Yleisesti ottaen, kun tulee tontille, suunnittelu lähtee vesien liikkeestä, aurin-gon liikkeestä, ilman liikkeestä. Niistä pienoismaailmoista, miten ilma ja lämpö kulkee siellä. Ja mitä polkuja pitkin ihmiset kulkevat. Aluettahan pitäisi tark-kailla vähintään vuosi ennen kuin sinne ruvetaan suunnitelmaa tekemään. Mutta ikävä kyllä maailmassa ei aina ole siihen aikaa.

Haluatko kertoa siitä, kun tulit tänne eka kerran? Mitä tavoitit täällä?

Tässä minulla oli jo tarina, joka liittyy vahvasti asiakkaan mummolaan. Hän on rakentanut uuden talon mummolan paikalle ja pihaa tehdään säästämisen ja varjelemisen kautta. Mummolan vuorenkilpi saa jäädä paikalleen. Kielot saavat levitä.

Kun tein pohjia tänne, mietin koko ajan, että mahdollisimman vähän. Kaikki se maantiivistimellä jytyyttäminen ja lätkääminen on aivan järkyttävää. Ei siinä häiriinny pelkästään se pari neliötä, vaan kaikki se elämä, joka on tuolla maan alla. Samoin kaikki se kaivaminen. Määhän pelastan sieltä murskeen alta yksit-täisiä muurahaisiakin, vaikken mä tietenkään niitä kaikkia nää. Tuolla perällä maata ei ole vaihdettu, vaan se on samaa metsänpohjaa, kuin tuossa viereisellä kankaalla.

Autatko sinä ihmisiä löytämään ikään kuin myös maan?

Totta kai. Ja viimeisen parin vuoden ajan olen halunnut rakentaa ihmisten yh-teyttä maahan. Lisätä ymmärrystä siitä, että siellä on elämää ja että sitä elämää havainnoidaan.

Oikeasti ihmisillä on hento käsitys pihan tekemisestä. Lähtökohtaisesti joku saattaa sanoa, ettei halua puita pihalle, koska ne roskaa. Tämä saattaa olla kes-kustelun lähtökohta. Me puhutaan siitä, ettei meillä olisi elämää tällä maapal-

lolla ilman puita. Ja mitä se roskaaminen oikeastaan on? Niitä lehtiä, joista syntyy uutta multaa, uutta maata. Ilman niitä ei olisi ruokaa. Ja sitten voi olla, että pihalle laitetaan puita ja vaikka lehtikompostorikin.

Puhuin noista uudisrakennusalueiden samanlaisista pihoista. Mihin siellä kiinnittää huomion?

Mä haluaisin aina laittaa puun.

Se ois semmonen kiinnekohta ihmiselle, kotipuu. Ja sit sä voisit sanoa ihmisillekin, kun ne tulee, että se on se puu, minkä kohdalla me asutaan. Puuthan on ihmisille tosi tärkeitä. Eikö puutarha voisi olla myös semmoinen pieni metsä. Ei vaan tuu koskaan mieleen, kun semmoista ei koskaan näe missään. Puista on konkreettinen hyöty, ne viilentää, varjostaa ja tarjoaa suojaa ja ruokaa niin ihmisille kuin linnuille. Ja lahoppuusta puhumattakaan. Mitä enemmän meillä on sitä, sitä terveempinä me pysytään.

Mikä sinua herätti tähän viheralalle? Onko siinä valinnassa jotain syvää?

Yksi suurin innoittaja tässä kaikessa on mun oma lapsi. Mä saan sille opettaa ja sille kasvattaa. Plus mä saan ehkä muokata tätä maailmaa omalta osaltani vähän paremmaksi.

Nyhdän se on laajentunut niin, että mulla on koulupuutarhaprojekteja kotikylällä. Mulla on valtava määrä lapsia siellä. Kun oli vielä koulua, me kylvettiin. Monta sataa lasta saa kesällä käydä siellä poimimassa ihan vapaasti satoa oman luokan laatikosta. Ne on ihania.

Osa oppilaista oli mukana jo viime vuonna. Nyt kun tehtiin esikasvatuksia luokassa, tuli esiin hämähäkki. Mä väitän, että siellä yleensä olisi tullut sellainen paniikki: ”Äää, hämähäkki, mitä tälle tehdään?”

Mutta nyt ei. Joku rohkea oppilas otti sen ja vei sen ikkunalle: ”Mene koulupuutarhaan, siellä tarvitaan mönkijöitä.” Nyt oppilaat tietää, että hyvä maa on semmoista, missä on elämää. Ja ne tietää, miten siemenestä tulee elämää ja mitä se siemen tarvitsee, että se lähtee kasvuun. Mä käyn tällaisia asioita läpi. Ja mä en penniäkään veloita siitä. Se on ehkä parasta, mitä mä teen.

Siinä jatkuu sama eetos, kun sun pihasuunnittelussa: autat ihmisiä löytämään yhteyden maahan. Koulupuutarhoissa teet sitä lasten kanssa. Lapset saa bonuksena myös ne mikrobit?

Ne saa ne mikrobit. Ja se on yhteisöllisyyden tukemista, koska nehän voi käydä siellä perheiden kanssa keräämässä satoa.

Ja sitten, löysin ulkomaisen tutkimuksen, jonka mukaan koulupuutarhalla voi olla vaikutusta koko perheen ruokavalioon. Ihan tällainen yhteiskunnallinen vaikutus. Kun esikasvatimme persiljaa, he sanoivat ”mä haluun persiljaruukun kotiin, se on ihanaa! Mä haluan persiljaa sinne.”

Jos ruoan tuotannolla eläisi, niin minähän en tekisi mitään muuta kuin kasvataisin ruokaa. Koska en tiedä, mitä muuta tärkeämpää tässä maailmassa ihminen voi tehdä kuin kasvattaa ruokaa.

Mähän olen ollut aiemmin poliisi. Tein 15 vuotta niitä töitä kolmessa isossa kaupungissa nuorisorikollisten ja nuorten parissa. Elämän tilanteet muuttuivat ja vaihdoin viherrakentamiseen. Kun mä lähdin pois poliisin hommista, sanoin niille, että ”mä meen kuulkaa perkele ja pistän ne kasvattamaan porkkanaa, niin te että niitä täällä enää nää!”

Niinhan siinä sitten kävi, koulussa kohta kaikki kasvattaa porkkanaa. Päiväkään en vaihtaisi pois. Jos olisin vielä nuori, niin lähtisin rakentamaan vankilapuutarhoja. Mutta mä oon huomannut, ettei aika riitä kaikkeen. Vielä haluaisin kuitenkin tehdä kolmannen sektorin kanssa enemmän kuntouttavaa työtointa ja muuta sellaista, koska eihän mikään voi olla ihmiselle parempaa.

Me on istuttu tässä mummolan tontilta löytyneiden kivien päällä ja tutkittu niitä. Tunnusteltu ja katsottu niitä kuin karttoja. Huomaan, että kosketat niitä ihan eri tavalla kuin minä.

Kivet on... Tämä on mun kuudes rakennuskesä. Olen elämässäni tehnyt hirveän montaa erilaista asiaa, mutta yksi hienoimmista asioista, mitä olen tehnyt, oli rakentaa Turkansaareen kymmenen metriä kylmäladottua luonnonkiviaitaa. Se tulee pysymään siellä vielä senkin jälkeen, kun minusta aika jättää. Ne on ladottu ilman perustaa niin, että ne nojaa toisiinsa.

Kivet ovat se ainut, millä olen tavoittanut sen tunteen, että pystyn luomaan jotain pysyvää ja kaunista.

Mä rakastan luonnonkiviä, vaikka jonkun kivetyksenkin tekemistä. Mä käytän vatupassia ja lankaa, teen pohjat ja naputan kiviä paikoilleen. Mut sit mä tunnen ne käsissäni. Se on mulla siellä sormenpäissä. Se tunne.

Minusta tuntuu, että pystyisin tekemään niitä silmät kiinni. Riittää, kun vain kosketan ja tunnen sen pinnan. Se on ihanaa. Betonikiven kanssa se ei ole lainkaan sama asia.

Sit vielä on se ajatus, että kun se sieltä luonnosta kaivetaan ja louhitaan ja otetaan, niin kuinka kunnioituksella sitä kohtaan pitäisi suhtautua.

Onko sinulla tullut sellaisia tunteita, kun se on neitseellistä peruskalliota, jos siitä mursketta tehdään, niin sitä ei takaisin saa?

On. Se on aina kaikki kajoaminen, koska se peruslähtökohta on se, että siihen maahan ei koskisi ollenkaan. Mutta sitten tietenkin, että eihän me voitais tehdä mitään, jos ei me niin tehtäisi. Sen takia pitäisikin kierrättää mahdollisimman paljon jo otettua olemassa olevaa materiaalia, niin kuin rakennusallalla nykyään yritetäänkin.

Kivienkin kanssa kyse on yhteydestä maahan. Sama tunne on humuksenkin kanssa. Siinä on jotain alkukantaista. Nykyään ymmärretään yhä paremmin, mitä kaikkea maaperän mikrobit meille merkitsevät. Kyse ei ole vain siitä, miltä maa tuntuu käsissä, vaan siitä, että siellä on elämää, jota vasta opimme ymmärtämään.

Silloin kun lähdin opiskelemaan viheralaa, liityin tietoisesti myös permakulttuuriyhdistykseen. Halusin yhdistää sen vahvan insinööripuolen tähän toiseen näkökulmaan. Se on ollut ammatillinen pyrkimykseni alusta asti.

Monissa asioissa permakulttuurissa ollaan oltu edellä sitä, mistä nyt vasta puhutaan kouluissa. Perusasiat ovat maasta huolen pitäminen ja luonnon ymmärtäminen. Kun oivaltaa, että me kaikki olemme osa samaa kiertokulkua, näitä töitäkin osaa tehdä aivan eri tavalla.

Puhut paljon maasta elävänä. Silti tuntuu, että maan häviämisestä puhutaan yllättävän vähän. Siitä, että orgaaninen aines katoaa ja jäljelle jää vain hiekkaa ja kiveä.

Joo. Se on yksi suurimmista ongelmista. Humusta katoaa ojien mukana, mutta myös siksi, että maata on muokattu niin voimakkaasti ja käytetty kemiallisia lannoitteita. Sama näkyy kotipihoillakin. Haravoidaan kaikki lehdet pois ja keväällä kannetaan apulantaa selkä vääränä. Sitten ihmetellään, ettei siellä mikään elä.

Mä järkytin oman isäni, joka asuu maalla. Se ei ollut koskaan kuullutkaan, että maa voi kadota. Se ei uskonut.

Mutta vanhat isännät kyllä tietää. Yksi kertoi muistavansa, että hänen elinaikanaan pellostä on kadonnut yli viisikymmentä senttiä humusta. Lapsena sillä oli mitta, josta sen näki. Nyt sitä ei enää ole. Sitä pitäisi tuottaa takaisin.

NINA

Garden of a Detached House
Kirkkokangas
Oulu

Can you say what this is?

This is 0–16 aggregate.

It's screened at the crushing plant. It's the finest aggregate we use underneath light stone structures like this. First comes the load-bearing layer, which is compacted. Then this goes on top, followed by the bedding layer.

When I started studying landscape construction and design, I very quickly realised how closely the professions are married to the construction industry, from groundworks to house building.

Where does garden design begin?

My work is entirely based on interaction. A garden, and the process of creating one, is such an emotional thing. People aren't really dreaming of a five-metre fence, a particular type of lawn or a specific kind of soil. They're chasing an image, something they often can't even put into words. That's what I'm constantly trying to figure out; how to uncover that vision when people can't quite express it themselves.

I help people read the landscape, and I show them the different possibilities. Yesterday I visited a new property where there was nothing but a lawn. A tiny, postage-stamp-sized lawn, perfectly well kept. On both sides there were the same kinds of lawns. Every single garden had a trampoline in exactly the same place. The only exception were the houses without children, where there was something else in that spot instead. I remember thinking you wouldn't even have to be very drunk to end up at the wrong house. The same thuja hedges

in every garden. That's what many people think a garden should look like, as if they'd never seen any other model.

What I offer is the ability to imagine.

In general, when I arrive at a site, the design begins with water, sunlight and air. How the water flows, how the sun tracks, how the air circulates. I look at those small worlds, how air and warmth move through a place, and the paths people naturally take. Ideally, you'd observe a site for at least a year before designing it. Unfortunately, the world doesn't usually give us that much time.

Would you like to tell me about the first time you came here? What was it that you sensed in this place?

I already had the story. It was closely tied to the client's grandmother's home. They had built a new house on the site where her grandparents' house once stood, and the garden is being shaped through preservation and care. The *Bergeria* that grew by the old house will stay where it is. The lily of the valley can continue to spread.

While I was preparing the ground here, I kept thinking; we do as little as possible. All that pounding and vibrating with a plate compactor is quite dreadful. It's not just those couple of square metres that are disturbed, but all the life beneath the ground. The same goes for digging. I even rescue individual ants from beneath the crushed stone, although of course I can't see them all. At the far end of the garden, we didn't replace the soil. It's the same forest floor as in the pine forest next door.

Do you also help people, in a way, find their connection to the soil?

Absolutely. Over the past couple of years, that's become something I've really wanted to do; help people build a stronger connection with the soil. To help them understand that it's alive, and that life can be observed.

The truth is that most people have only a very slender grasp of what making a

garden entails. Someone might begin by saying they don't want any trees because they make a mess. That's often where the conversation starts. Then we talk about how there wouldn't be any life on this planet without trees. And what is that "mess", really? It's leaves that become new compost, new soil. Without that, we wouldn't have any food. And by the end of the conversation, they might decide to plant trees after all, perhaps even to have a compost bin for leaves. Earlier I mentioned those identical gardens on new housing estates. What do people most notice there?

I would always want to plant a tree.

It would become a landmark for the people who live there, their own personal tree. They could even tell visitors, "We're the house by that tree."

Trees matter enormously to people. Why couldn't a garden also be a small forest? It just never occurs to people, because they never see gardens like that. Trees have such obvious benefits. They cool the air, provide shade, offer shelter and food for both people and birds. And that's not even mentioning deadwood. The more of it we have around us, the healthier we would be.

What first drew you to this profession? Was there something deeper behind that choice?

The biggest inspiration behind all of this has been my own child. I get to teach her about plants and grow vegetables for her. Plus, perhaps in my own small way, I get to make the world a little bit better.

Now it's grown into something much bigger. I run school garden projects in my home village, and there are so many children involved. While school was still in session, we sowed seeds together. Throughout the summer, hundreds of children can come and harvest freely from their own class's raised bed. They are wonderful.

Some of the pupils had already taken part in my gardening sessions last year. This spring, when we were growing seedlings in the classroom, a spider appeared. I'm convinced that a year earlier the reaction would have been complete

panic: "Aaah! A spider! What are we going to do?"

But this time they didn't. One brave pupil picked it up and carried it over to the window. "Go to the school garden. They need creepy-crawlies like you there." Now the children know that good soil is full of life. They know how a seed becomes a living plant, and what it needs in order to grow. Those are some of the kinds of things I teach them. And I don't charge a penny for any of it. That's probably the best work I do.

There's the same ethos in your garden design. You help people build a connection with the earth. In the school gardens, you do the same with children. And as a bonus, they get the microbes too?

They do get the microbes. And it's also about strengthening a sense of community, because the children can come back with their families to harvest what they've grown.

I also came across a study from abroad showing that school gardens can influence the eating habits of an entire family. That's a real social impact. When we were raising parsley seedlings, the children kept saying, "I want a pot of parsley at home. It's lovely! I want parsley at home."

If I could make a living growing food, I wouldn't do anything else. I honestly don't know what could be more important than growing food.

I used to be a police officer. I spent fifteen years working with young offenders and young people in three large cities. Then life changed, and I moved into landscape construction.

When I left the police, I told my colleagues, "Listen, I'm bloody well going to get those kids growing carrots, and then, you won't be seeing them here anymore!" And that's pretty much what happened. Now almost everyone at the school is growing carrots. I wouldn't change a single day of it. If I were younger, I'd start creating prison gardens. But I've realised there just isn't enough time for everything. I'd still love to do more rehabilitative work with third-sector organisations. Because I honestly can't think of anything better for people than this.

We've been sitting here on stones that were found on the site of the old family home, looking at them, feeling them, almost reading them like maps. I've noticed that you touch them in a different way, to how I do.

Stones... This is my sixth summer working in construction. I've done all kinds of things in my life, but one of the finest was building a ten-metre dry-stone wall at the Turkansaari Open Air Museum. It will still be standing long after I'm gone. It's built without any foundation, the stones simply leaning against one another.

Stones are the only thing that have ever given me the feeling that I can create something lasting and beautiful.

I love natural stone. I even love laying stone paving. I use a spirit level and string, I prepare the base, I tap each stone into place. But then I feel them in my hands. It's there, in my fingertips. That certain feeling.

Sometimes I think I could do it with my eyes closed. I only have to touch the surface and I know. It's wonderful. Concrete paving stones are nothing like that. And then there's the thought that every one of these stones has been dug out of the earth, quarried and brought here. That alone deserves a great deal of respect.

When untouched bedrock is quarried for aggregate, do you ever think about the fact that once it's gone, it's gone forever?

Yes. Any kind of meddling feels like that. Ideally, you wouldn't disturb the earth at all. But of course, we couldn't build anything if we never touched it. That's why we should recycle as much existing material as possible, and fortunately that's something the construction industry is trying to do nowadays.

With stones, just as with soil, it's really about our connection to the earth. I feel the same way about humus. There's something deeply primal about it. We're only beginning to understand what soil microbes really mean for us. It's not just about how the earth feels in your hands. It's about the life that's there, life we're only just beginning to understand.

When I started studying landscape construction, I deliberately joined the permaculture association. I wanted to bring that perspective alongside the strong engineering slant of the profession. From the very beginning that's been part of my professional ambition.

In many ways, permaculture has been ahead of ideas that are only now becoming part of what we teach in schools. At its heart, it's about caring for the soil and understanding nature. Once you realise that we're all part of the same cycle, you begin to approach this work in a completely different way.

You often speak about the ground as something living. And yet it feels as though we hardly ever talk about the disappearance of soil. About organic matter gradually vanishing until all that's left is sand and stone.

Exactly. That's one of the biggest problems that I have seen. Humus is washed away through drainage, but it's also lost because the soil has been cultivated so intensively, and treated with chemical fertilisers. You see the same thing in home gardens. People rake away every last leaf, then in spring they carry bags of fertiliser in on their backs and afterwards they wonder why nothing lives there.

I completely shocked my own father, who lives in the countryside. He'd never even heard that soil can disappear. He simply didn't believe me.

But the old farmers know. One of them told me that during his lifetime more than fifty centimetres of humus had disappeared from one of his fields. As a child, there was a measuring post in it. Now the humus is gone. We need to restore it for our own sake.

OSKARI

Näkymä saaresta sellutehtaalle
Pikisaari
Oulu

Haluaisitko kertoa, miksi valitsit tämän paikan?

Kun asuin keskustan lähettyvillä, niin tykkäsin juoksulenkillä kiertää tätä Piki-saarta. Eri vuodenaikoina täällä liikkuessani, tähän paikkaan tuli oma tuntuma. Se oli tämmönen samanlainen kesäpäivä, vähän viileä. Siitä on aikaa jo monta vuotta, eikä tässä ollut näin paljon pöheikköä tai puissa ollut näin paljoa lehtiä.

Mä muistan, että mua paleli, kun pysähdyin henkiahieverissä tuohon rantaan, vanhan satamalaiturin rakenteiden viereen. Siitä avautui näkymä, josta näkyi tuo tehdas.

Se oli jotenkin pysäyttävä näky. Muualla oli vihreää, mutta kontrastina erottui tuo rakennelma. Siellä meni nuo putket ja oli noita torneja ynnä muita. Se näytti tietyllä tapaa staattiselta, mutta kuitenkin jollakin tapaa elävältä. Eri tavalla elävältä, kuin ne ympäröivät puut.

Ja välillä tehtaasta kuului jotakin ääntä, jotakin semmoista huminaa tai kohinaa. Se ei ollut pelkästään se, miltä se näytti, vaan se tuli useamman aistin kautta. Se oli semmonen vatsanpohjaa kuristava näky. Muistan pidätelleeni itkuja. Se oli hämmentävä kokemus.

Siinä jotenkin konkretisoitui se, miten meidän moderni, teollinen yhteiskunta vaikuttaa ympäröivään biosfääriin.

Sen jälkeen, kun olen täällä liikkunut, niin olen pysähtynyt ja jäänyt katsomaan

tätä näkymää. Se on sillä tavalla henkilökohtainen. Tietyllä tapaa se on refleksion työkalu. Ei niin, että olisin katkera tai täynnä vihaa, vaan tietyn tyyppinen haikeus. Tiedän, että tuo on osa kaupunkikuvaa.

Mitä lie paperia tuo tekee? Käytän itsekin paperia työssäni joka päivä. Just tänään vein silppuriin ison pinon papereita.

Siksi en voi irrottaa itseäni tuosta tehtaasta.

Se muistuttaa haikealla tavalla siitä, että mun olemassaolo on riippuvaista tuon kaltaisista entiteeteistä. Koen yhteyttä tähän kaikkeen vihreään, mutta yhtä lailla olen sidoksissa myös siihen, mikä näkyy tuolla toisella rannalla.

Kun katson tuota tehdasta, minulla tulee mieleen mehiläispesä, joka on kuin orgaaninen keho. Toimimme kantoaluksina mikrobeille, emmekä ole sillä tavalla yksilöitä. Voisiko ajatella, että tuo tehdas on samalla tavoin osa meidän kehoamme, meidän tuottama ja oleellinen osa elämänmuotoamme?

Se on tämmöinen superorganismi.

En ainakaan tällä hetkellä pysty ajattelemaan meitä irrallaan tuosta tehtaasta. Pitäisi tapahtua jotain radikaalia, jotta se olisi mahdollista. Toivoisin, että se voisi joskus olla mahdollista.

Jos vie kehometaforaan vielä pidemmälle, niin tuolla tehtaallahan tapahtuu kaasujen vaihtoa. Siellä on putkia, joissa virtaa aineita. Tuollakin on ihmisiä sisällä. Siinä missä meidän sisällä on soluja, bakteereita ynnä muuta, nuo samat seinät kätkevät sisäänsä ihmisiä. Nekään eivät voi toimia irrallaan siitä rakenteesta, jonka sisällä ovat. Samalla tavalla kuin yksittäinen solu ei voi toimia irrallaan kehosta.

Me istutaan betonisen rakenteen päällä, merimerkin vieressä.

En pidä tuota viereistä jäätikön tuomaa kivenlohkareita tai tätä kiveen verrattavissa olevaa ainetta niin perustavanlaatuisesti erilaisina. Tunnen, miten tämän

betoninkin välityksellä olen tukevasti maassa kiinni.

Tämä, minkä päällä istun, tuntuu järkähtämättömältä. Ei se tietenkään pitkällä aikavälillä sitä ole, mutta tässä meidän ajassa.

Seuraavana nähdään kasvit, jotka heiluvat tuulella. Niillä on oma vuodenkiertonsa. Sitten tuossa on tuo vedenkerros, joka on jatkuvassa muutoksessa.

Tämä on merellinen maisema, jossa on lennellyt sekä pääskyjä että tiiroja, jotka mun mielestä lentää hyvin kauniisti. Olisiko tuo haarapääsky, joka tuolla lentää vedenpintaa pitkin? Sen lento on mun mielestä kiehtovaa. Ne kulkevat näiden kerrosten välissä.

Sitten katse kulkee taas heinikkoon, takaisin veteen, monivuotiseen kasvillisuuteen ja lopulta taivaaseen. Maisemassa on kerroksellisuutta, mutta myös erilaisia aikajänteitä. Ajattelin, että tämän maiseman nuorin osa on nuo rakenteet. Tuo tehdas.

Kerroit, että sinulla on puutarha ja hoidat sitä aktiivisesti.

Millaisia ajatuksia sinulla herää maaperästä?

Ylipäätään minulla on aika vahva luonnontieteellisekologinen pohjavire tavassani ajatella. Olen lukenut aiheesta suhteellisen paljon ja hahmotan asioita usein prosessien kautta. Pyrin hahmottamaan kokonaisuuksia. Kun katson kasvia, en näe vain lehtiä, vaan mietin yhteyttämistä ja kaikkea sitä, mitä kasvin sisällä ja ympärillä tapahtuu.

Puhuit äsken tietopohjaisesta tavastasi hahmottaa maailmaa. Ajattelen, että tieto syntyy myös moniaistisuuden ja kehollisen maailmassaolon kautta. Haluaisitko avata kokemuksellista suhdettasi maaperään?

Se on jännä, se on tavallaan maanalainen. Me ollaan olentoja, jotka normaalisti liikkuu maan kamaraa pitkin. Emme niinkään vedessä tai ilmassa, saatikka maan alla. Maanalainen on jollain tapaa piilossa olevaa, jonne me välillä kurkistetaan, mutta jonka osa me ei itse aktiivisesti olla.

Mulla tulee siitä vähän samanlainen filis kuin ihmiselimestön sisällä tapahtuvista asioista. Tiedän, että siellä tapahtuu jatkuvasti kaikenlaista. Olemme siitä täysin riippuvaisia, mutta se jää meille näkymättömäksi ja abstraktiksi. Meillä ei ole siitä niin konkreettista käsitystä. Joskus olen vitsaillut, etten voisi olla kirurgi, koska ihmisen sisäpuolen kuuluu pysyä piilossa. En tietenkään oikeasti ajattele niin, mutta siinä on jotakin samaa outoutta kuin maan alla.

Kun kaivan maata tai nostan juureksia, näen siitä pienen välähdyksen. Silloinkin tuntuu vähän siltä kuin olisin tunkeilija.

Jonkin aikaa sitten päädyin lukemaan halofileistä, suolaisissa oloissa elävistä mikrobeista. Sitä kautta eksyin lukemaan myös syvällä maankuoressa elävistä mikrobeista. Aloin miettiä, millainen niiden maailma on. Ei ehkä niin erilainen kuin vaikka tuon limasiemenen maailma, mutta jotenkin omalle käsityksyylle vieras. Miltä tuntuu olla mikrobi syvällä maan alla?

Se maailma ei lopu routakerroksen alle tai metrin syvyyteen, vaan jatkuu mielettömän syvälle maankuoreen. Siellä tapahtuu hyvin hidasta, aivan toisenlaisessa aikaskaalassa etenevää aineiden kiertoa. Kaikki se on kuitenkin yhteydessä siihen maailmaan, jossa me elämme.

Samalla tavalla kuin ihmisen suolisto ei toimisi ilman mikrobeja, mikrobit ovat tavallaan kasvien ruoansulatusjärjestelmä.

Minua kiehtoo erityisesti se, miten erottamattomia ne ovat toisistaan. Minulle opetettiin aikanaan koulussa, että sienirihmasto kasvaa juurten ympärillä, mutta todellisuudessa se läpäisee kasvien hienoimpia juuria. Sienten soluja kasvaa juurien sisällä, ja ne muodostavat toisiaan läpäisevän verkoston.

Tuntuu kuin rajat eri asioiden välillä alkaisivat hälvetä.

Silloin alkaa miettiä myös meidän tapaamme luokitella maailmaa. Meillä on tarve jakaa asioita selkeisiin kategorioihin, ja teen sitä itsekin. Se on hyödyllinen työkalu, mutta ei välttämättä vastaa todellisuutta. Todellisuus näyttää paljon valuvammalta. Rajat eivät olekaan niin selviä kuin haluaisimme ajatella.

Muistan Oulun tuomiokirkossa kuulemani The Logos -ääniteoksen. Teoksen yhteydessä puhuttiin filosofi Timothy Mortonin hyperobjekteista. Jotenkin sama ajatus tulee mieleen tässäkin. Hyperobjekteja tai tällaisia käsityskykyämme pakenevia ilmiöitä löytyy kaikkialta. Asiat linkittyvät toisiinsa niin erottamattomasti, ettei niitä oikeastaan voi käsitellä irrallisina.

Ihmismieli on rakentunut aivan toisenlaisissa olosuhteissa kuin nykyinen maailmamme. Voisiko olla, että metsästäjäkeräilijä on hahmottanut ympäristöään pikemminkin tapahtumien ja suhteiden kuin erillisten objektien kautta?

Vaikea siihen on eläytyä tietenkin. Oma tapa katsoa maailmaa on niin väritynyt. Olen miettinyt tätä paljon. Minua kiinnostaa ihminen varmaan siksi, että olen itse ihminen. Minulla on hajua siitä, mitä on kokemuksellisesti olla ihminen. Se on hyvä lähtökohta uteliaisuudelle.

Nuorempana ajattelin pitkään, että minusta tulisi luonnontieteilijä. Kiinnosti ymmärtää, miten maailmankaikkeus toimii. Ajattelin, että perustavin ymmärrys maailmasta löytyy joko kaikkein suurimmasta tai kaikkein pienimmästä mittakaavasta. Kiinnostuin sekä kosmologiasta että hiukkasfysiikasta. Jossakin vaiheessa päädyin oppimaan enemmän ihmisestä ja sen jälkeen ihmisen mielen toiminnasta. Ennen kaikkea siitä, miten mielen toiminta voi jollakin tavalla olla häiriintynyttä ja miten sitä voidaan palauttaa.

Psykiatriassa, mitä teen päivätyökseni, on kuitenkin sen sorttinen ongelma, että se katsoo ihmistä ja ihmismieltä yksilönä. Siinä jää mielestäni paljon välistä pois. Ihminen ei kuitenkaan ole yksilö suhteessa ympäristöönsä. Minun nähdäkseni ihminen rakentuu hyvin pitkälti myös yksilöiden välisessä, intersubjektiviisessä ja laajemmassa kulttuurisessa kontekstissa. Juuri se on alkanut kiinnostaa minua yhä enemmän.

Nykyään puhutaan paljon luonnon hyvinvointivaikutuksista ja siitä, että luontoyhteys on tärkeää ihmisen hyvinvoinnille. Mitä ajattelet tällaisesta puheesta?

Jo siinä, että puhumme luonnosta omana kategorianaan, on mielestäni ongelma.

Puhumme siitä kuin jostakin ulkopuolisesta: tullaan tai mennään luontoon. Ikään kuin olisimme siitä irrallisia ja voisimme omasta päätöksestämme tulla sen ulkopuolelta osaksi sitä. Minusta jo tällainen puhetapa on oire jostakin.

Päivittäisessä työssäni nämä kysymykset näkyvät kuitenkin yllättävän vähän. Luulen, että monella kohtaamallani nuorella on huolia ilmastonmuutoksesta, luontokadosta ja tulevaisuudesta, mutta ne jäävät irrallisiksi siitä kielestä, jolla psykiatriassa yleensä puhutaan. Vastaanotolla puhutaan ahdistuksesta, unesta, jaksamisesta ja ihmissuhteista. Suhde ympäristöön jää helposti niiden ulkopuolelle.

Siinä on myös valmiiksi rakennettu asetelma, narratiivi, jota on vaikea ylittää. Sekä ammattilainen että potilas tietävät, mistä vastaanotolla kuuluu puhua. Kun sama asetelma toistuu, se myös vahvistaa itseään. Huomaan itsekin toimivani osittain automaattisesti, ihan omien kognitiivisten resurssien säästämiseksi. Olen alkanut suhtautua kriittisesti myös omaan työhöni. Joskus ajattelen, että työni on kuin ilmastointiteipin tai nippusiteiden laittamista yhteiskunnan nä-tiseviin liitoksiin.

Kun pahoinvointi johtuu moninaisista, osin yhteiskunnallisista syistä, interventio kohdistuu silti lähes aina yksilöön. ”Koitetetaanpa muuttaa sinun suhtautumista tähän asiaan, koitetaan saada sinun käytöstä muutettua, sinun ajatuksia muutettua, sinun aivokemian muutettua.” Se ei kuitenkaan puutu niihin oikeisiin juurisyihin.

Yksittäinen ihminen voi saada siitä paljon apua ja pystyä olemaan toimiva osa ympäröivää yhteiskuntaa, mutta samalla itse järjestelmä jää ennalleen. Siinä mielessä ajattelen monesti, että se, mitä mä teen, on tietyllä tapaa myös vahingollista meidän yhteiskunnan näkökulmasta. Se mahdollistaa sen, että yhteiskunnan pyörät ovat liikkeessä.

Pystyisikö ihminen mielestäsi omaksumaan tapahtumakeskeisemmän tavan hahmottaa maailmaa?

Luulen, että pystyisi. Ainakin itse ajattelen, että jos ihmisellä on halua tällä planeetalla selvitä, niin jotakin hyvin fundamentaalista muutosta siihen, miten me

suhtaudumme tähän ympäröivään maailmaan tai itseemme osana sitä, pitäisi tapahtua.

Ei ole vain yhtä tapaa kokea maailmaa. Ihmisellä on ollut aina lukematon määrä erilaisia kokemisen tapoja, aivan kuten on ollut erilaisia tapoja järjestää yhteiskunta. En usko mihinkään absoluuttiseen oikeaan tai väärään tapaan. Potentiaali on olemassa. Antropologi David Graeber kirjoittaa, että maailman perimmäinen salaisuus on se, että se on sellainen kuin me yhdessä siitä teemme. Ajattelen siitä aika samalla tavalla.

Minua kiinnostaa ennen kaikkea yhteiskunnallinen näkökulma. Jos voisimme rakentaa yhteiskunnan, joka ei perustuisi samalla tavalla hierarkioihin, pak-koon ja alistamiseen, voisi myös suhteemme ympäröivään maailmaan muuttua. Siksi haluan ymmärtää paremmin menneitä yhteiskuntia ja erilaisia tapoja olla ihminen.

Ehkä emme tarvitse kokonaan uusia vastauksia. Ehkä osa niistä on ollut olemassa jo pitkään.

OSKARI

View from the Island towards the Pulp Mill
Pikisaari (Pitch Island)
Oulu

Could you tell me why you chose this place?

When I lived near the city centre, I used to run around Pikisaari. Coming here in different seasons, I gradually developed a connection to this place.

It was a day much like this one, cool and in early summer. It was many years ago, and there wasn't nearly as much scrubby undergrowth here then, nor were the trees in full leaf.

I remember stopping by the shore, exhausted from running and feeling cold, beside the remains of the old harbour structures. From there, the view opened towards the mill.

There was something deeply arresting about it. Everywhere else was green, but against it stood this industrial structure. There were pipes, towers and all the rest. It seemed static in one sense, yet somehow alive. Alive in a very different way from the trees surrounding it.

At times you could hear sounds coming from the mill, a low hum, a kind of distant rumble. It wasn't only what it looked like. It was something I experienced through several senses at once. It hit me in the pit of my stomach. I remember holding back tears. It was a deeply unsettling experience.

Somehow, in that moment, it became tangible how our modern industrial society affects the surrounding biosphere.

Ever since then, whenever I've come back here, I've found myself stopping to look at this view. It's personal to me. In a way, I find myself returning to it as a place for reflection. Not because I feel bitterness or anger, but because it evokes a certain kind of melancholy. I know that mill is part of the city's landscape. I wonder what kind of paper it makes? I use paper myself everyday in my work. In fact, just today I took a large stack of papers to the shredder. That's why I can't separate myself from that mill. It reminds me, in a rather melancholy way, that my own existence depends on entities like that. I feel connected to all this green around me, but I'm just as deeply connected to what stands over there on the opposite shore.

When I look at that mill, I think of a beehive, an organic body. We carry microbes within us, so in that sense we are not really individuals. Could we think of that mill in the same way, as part of our body, something we have created and an essential part of our way of life?

It's a kind of superorganism.

At least for now, I can't think of us as being separate from that mill. Something quite radical would have to happen before that became possible. I hope that one day it might be.

If we take the body metaphor a little further, the mill is constantly exchanging gases. There are pipes carrying different substances through it. There are people inside it, too. Just as our bodies contain cells, bacteria and so much else, those walls contain people. They can't function independently of the structure they are part of; any more than a single cell can function independently of the body.

We're sitting here on this concrete platform, next to a navigation marker.

I don't see that glacial boulder beside us and this concrete we're sitting on as fundamentally different materials. Even through this concrete, I can feel how firmly connected I am to the ground.

What I'm sitting on, feels immovable. Of course, it isn't in the long run, but within our own timescale it is.

Then there are the plants moving in the wind. They have their own seasonal rhythm. Beyond them is the surface of the water, constantly changing.

We're in a maritime landscape. Swallows and terns have been flying overhead, and I think they move beautifully. Is that a barn swallow skimming across the surface of the water? I find the way they fly fascinating. They move between these different layers.

Then my gaze returns to the grasses, back to the water, to the perennial vegetation, and finally to the sky. The landscape has layers, but it also contains different timescales. I've found myself thinking that the youngest part of this landscape are those structures over there. The mill.

You mentioned that you have a garden and spend a lot of time looking after it. What thoughts come to mind, when you think about soil?

My way of thinking is strongly rooted in ecology and the natural sciences. I've read a fair amount about these subjects, and I tend to understand the world through processes. I'm always trying to see the bigger picture. When I look at a plant, I don't just see its leaves. I think about photosynthesis and everything that's happening both inside the plant and around it.

You were talking earlier about your knowledge-based way of understanding the world. I also think that knowledge emerges through our senses and through our embodied way of being in the world. Could you say something about your experiential relationship with soil?

It's interesting. In a way, it's underground. We are creatures that normally move across the surface of the earth, not so much in water or in the air, and certainly not below the surface of the soil. The underground is something hidden. We occasionally catch a glimpse of it, but we're not actively part of it ourselves.

It gives me a similar feeling to what happens inside the human body. I know all sorts of things are happening there all the time. We're completely dependent on them, yet they remain invisible and abstract to us. We don't have a very concrete sense of them. I've sometimes joked that I could never be a surgeon, because the inside of the human body ought to remain hidden. I don't really believe that, of course, but there's something similarly strange about what lies beneath the ground.

When I dig the soil or pull up root vegetables, I get a brief glimpse of that hidden world. Even then, I feel a little like an intruder.

Some time ago I found myself reading about halophiles, microorganisms that live in highly saline environments. That led me to extremophiles, microbes living deep within the Earth's crust. I started wondering what their world must be like. Perhaps it's not so different from the world of that slime mould next to us, yet it's somehow beyond my imagination. What does it feel like to be a microbe deep in the Earth's crust?

That world doesn't end beneath the frost line or a metre below the surface. It extends unimaginably deep into the Earth's crust. Down there, matter circulates incredibly slowly, on an entirely different timescale. Yet it's all connected to the world we live in.

Just as our gut can't function without microbes, plants need microbes to get nutrition from the soil.

What fascinates me most is how inseparable they are. I was taught at school that fungal mycelium grows around plant roots, but in reality, it penetrates their finest roots. Fungal cells grow inside the roots, creating an interwoven network between plant and fungi.

It feels as though the boundaries between different things begin to dissolve.

Then it makes you think about the way we classify the world. We have a need to divide things into clear categories, and I do it myself as well. It's a useful tool, but it doesn't necessarily reflect reality. Reality is much more fluid than that. The boundaries aren't as clear as we'd like to think.

I remember listening to The Logos in Oulu Cathedral. The work introduced the philosopher Timothy Morton's idea of 'hyperobjects'. It brings to mind something very similar. Hyperobjects, or other phenomena that escape our capacity to fully grasp them, are everywhere. Things are so fundamentally interconnected that they can't really be understood in isolation.

The human mind evolved under conditions very different from those of the world we live in today. Could it be that hunter-gatherers understood their surroundings more in terms of relationships and events than as separate objects?

It's difficult to imagine, of course. My own way of seeing the world is so deeply shaped by my own experience. I've thought about this a great deal. I'm interested in human beings, probably because I happen to be one myself. I have some sense of what it feels like to be human. That's a good starting point for curiosity. When I was younger, I spent a long time thinking I would become a natural scientist. I wanted to understand how the universe works. I thought the most fundamental understanding of the world would be found either at the very largest scale or the very smallest. I became fascinated by both cosmology and particle physics.

At some point I found myself becoming more interested in human beings, and eventually in the human mind. Above all, I wanted to understand how the mind can become disturbed, and how it might be restored.

The problem with psychiatry, which is my day job, is that it tends to view both people and the mind as isolated individuals. To me, that leaves too much out. Human beings don't exist as individuals separate from their surroundings. As I see it, we are shaped to a greater extent through our relationships with other people, through intersubjectivity, and through the broader cultural context.

That's what has come to interest me more and more.

Nowadays, there's a lot of discussion about the benefits of nature for wellbeing, and about how important our connection with nature is for our wellness. What do you think of that way of talking?

I think the problem begins the moment we start talking about nature as a category of its own. We speak about it as though it were something outside us. We talk about going out into nature or returning to nature, as if we were somehow separate from it and could simply choose to become part of it. To me, that way of speaking is itself symptomatic of something.

Yet these questions are surprisingly absent from my everyday work. I think many of the young people I meet are worried about climate change, biodiversity loss and the future, but those concerns remain largely outside the language we normally use in psychiatry. We talk about anxiety, sleep, coping and relationships. Our relationship with nature is easily left outside that conversation.

There's also an established narrative that's difficult to move beyond. Both the clinician and the patient know what is expected to be talked about during an appointment. The more that pattern repeats itself, the more it reinforces itself. I notice myself falling into it too, partly because it conserves my own cognitive resources.

I've also become increasingly critical of my own work. Sometimes I think of it as wrapping society's creaking joints with duct tape or fastening them together with cable ties.

When suffering arises from many different causes, some of them deeply rooted in society itself, the psychiatric intervention is still almost always directed at the individual. "Let's try to change your way you to relate to this. Let's change your behaviour. Let's change your thoughts. Let's change your brain chemistry." But none of that really addresses the underlying causes.

An individual may receive tremendous help and become able to function again

within society, yet the system itself remains unchanged. In that sense, I often think that what I do is, in some ways, harmful from society's point of view. It allows the wheels of machinery of society to keep running.

Do you think people could adopt a more event-based way of understanding the world?

I think it is. At least I believe that if we want to survive on this planet, something fundamentally has to change in the way we relate to the world around us, and to ourselves as part of it.

There isn't just one way of experiencing the world. Human beings have always had countless different ways of experiencing it, just as there have been countless ways of organising society. I don't believe there's one absolute right or wrong way. The potential is there. As the anthropologist David Graeber wrote, "the ultimate hidden truth of the world is that it is something that we make and could just as easily make differently." I think about it in much the same way.

What interests me the most is the social perspective. If we could build a society that wasn't founded in the same way on hierarchy, coercion and domination, then perhaps our relationship with the world around us would also change. That's why I want to understand better past societies and the many ways of being human.

Perhaps we don't need entirely new answers. Perhaps some of them have been with us all along.

PAULIINA

Aukio Oulun kaupungintalon edessä
Oulun keskusta

Ei minusta tällaista tiettyä maalaisuutta saa pois. En usko, että se kokonaan lähtisi, vaikka jäisin Ouluun pysyvästi. Kymmenen vuotta olen täällä asunut. Olen itsekin miettinyt, miksi se on niin vahva osa identiteettiäni. Miettinyt oikeasti, että miten paljon siihen omaan luontosuhteeseen onkaan vaikuttanut se, että on maalta kotosin.

Jos tästä lähtee ajamaan Evijärvellä, niin huomaa kyllä, miten rauhoittuu, kun pääsee keskelle peltoa, keskelle mettää. Se on mun oma maisema.

Meiltä lehmät laitettiin pois, kun olin aivan pieni, mutta peltuja on ollut koko iän. Rehua viljeltiin, myöhemmin pellot vuokrattiin. Traktorit kulki hiekkatietä pitkin talon ohi. Kyllä minä olen aivan maatilän tyttöjä.

Onko sinulla muistoja maasta?

Yksi parhaista lapsuusmuistoista liittyy mun isovanhempien pihaan. Heillä oli takapihalla pieni mäki, jota me aina kierittiin alas pellolle. Aina on ollut sellainen konkreettinen kosketus maahan.

Ehkä siitä tulee myös se, että ruoantuotanto ja kotimaisuus ovat tärkeitä, keskeisiä arvoja mulle.

Puolisoni on syntyperäinen oululainen ja kasvanut kaupungissa. Huomaan, että meillä on erilainen luontosuhde ja tapa liikkua luonnossa. Vanhempieni luona on esimerkiksi ennallistettu kosteikko. Minä voisin viettää siellä vaikka kuinka paljon aikaa, mutta hänelle se ei ole samalla tavalla mikään juttu.

Hän tykkää puolestaan talvella lasketella, mutta itsellä se on vähän semmoinen, että voi sitä kerran talvessa rinteessä käydä. Ennemmin hiihdän mettässä. Sama juttu vähän golfin kanssa, mitä puolisoni harrastaa paljon. Siinä missä hän viihtyy siellä greenillä, mä meen yleensä mettään keräämään muiden golfpalloja.

Nykyään asun Oulun keskustassa. Meillä oli vanhassa asunnossa lasitettu parveke, jossa kasvatettiin joka kesä puolison kanssa tomaatteja, chilejä ja kurkkuja. Muuton jälkeen se jäi, kun ei ole lasitettua parveketta, joka saataisiin tarpeeksi lämpimäksi. Heti kun tulee mahdollisuus, niin aletaan taas kasvattaa. Meillä on tutulla siirtolapuutarha, ja laitoin hänellekin jo viestiä, että jos ikinä tarvitset apua, niin olen käytettävissä.

Valitsit paikaksi Oulun kaupungintalon edustan. Ympärillä on kiveystä, kulkuväyliä, penkkejä, kukkaistutuksia ja nurmikkoja.

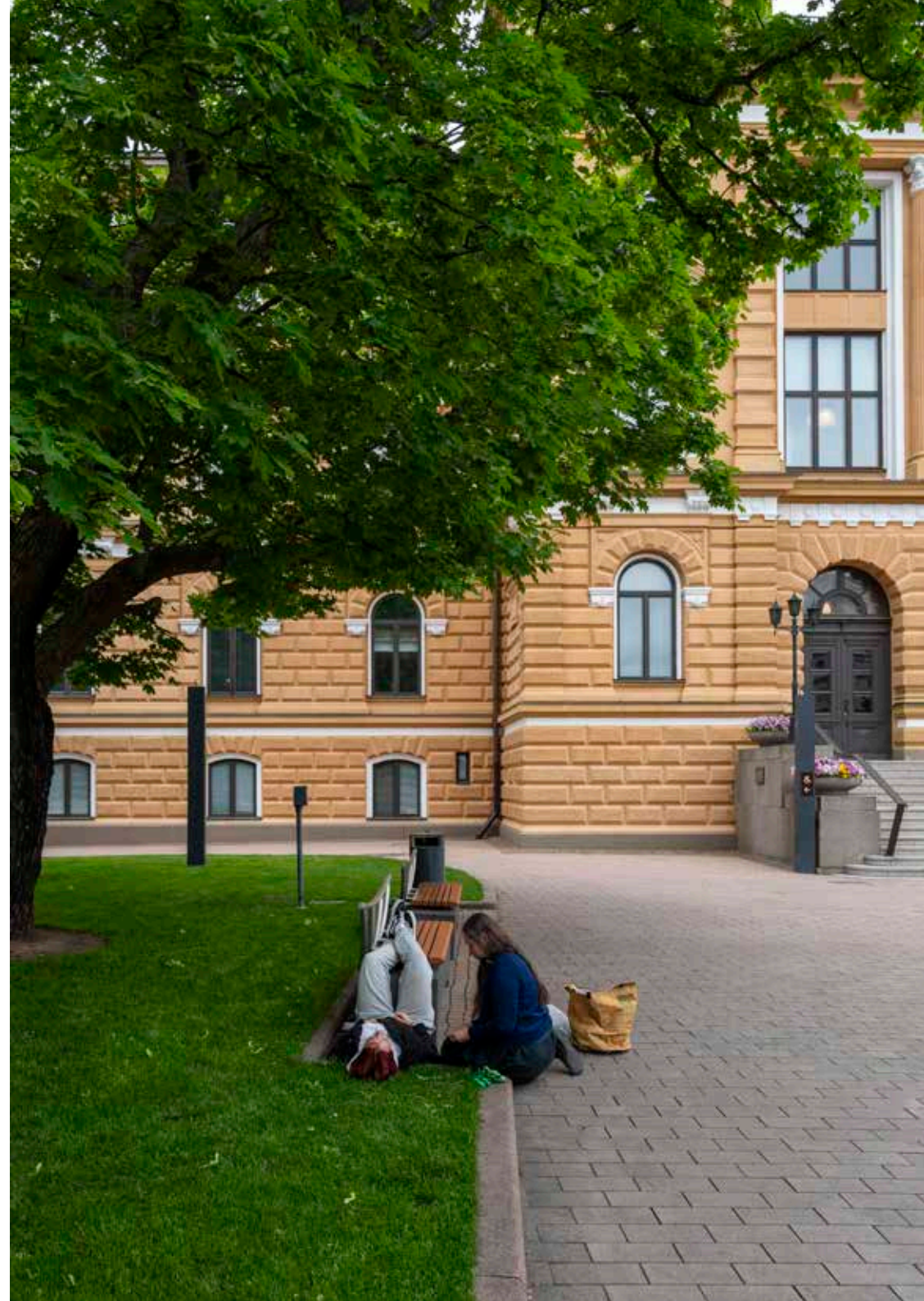
Työskentelen konsulttitoimistossa ja teen turvallisuussuunnittelua erityisesti liikennekasvatuksen näkökulmasta, mutta myös esteettömyyskartoituksia kaualueille ja rakennettuun ympäristöön. Pohdin, miten siitä, mitä ihminen on tehnyt, saisi vielä paremmin käytettävää. Että ne olisivat kaikkien saavutettavissa. Meidän toimistossa olen ainoa, joka on käynyt koulutuksen ja esteettömyyskartoitukset tilataan minulta suoraan omina projekteina.

Viheralueet ovat itselle enemmän kaupunkiviihtyisyyden kannalta tärkeitä. Tykkään juosta ja pyöräillä niissä. Työni puolesta Kiinnitän automaattisesti huomiota kuitenkin esteettömyyteen. Miten tiheään on penkkejä ja miten kalteva on kulkuväylä. Onko ramppoja pyörätuolilla kulkeville tai opasteita näkövammaisille.

Onko sinulla jotain lempipaikkoja Oulussa?

Minä tykkään Ainolan puistosta. Siellä tulee paljon käytyä lenkille. Myös jokiranta, Hollihaka ja Tuiran alue ovat sellaisia paikkoja, joissa tulee liikuttua paljon.

Pienemmilläkin viheralueilla on merkitystä. Ne ovat oleskelu- tai pysähtymispaikkoja. Ne raikastavat kaupunkiympäristöä. Ei ole vain betonia ja kiveä kaikkialla.

Joo, ja tykkään kesäisin pyöräillä paljon. Välillä on kiva kulkea rakennetulla alueella, mutta välillä pyöräilen Kempeleen kautta Köykkyrin mettäreittejä pitkin takaisin Kaakkuriin. Jos tuntuu, että haluaa oikeasti pois, kauemmas kaikesta, niin lähtee sitten sinne, missä on mettää enemmän.

Kiinnostus ympäristöön vei sinut opiskelemaan maantiedettä?

Kyllä. Olen koulutukseltani filosofian maisteri, opiskelin maantiedettä ja erikoistuin aluekehitykseen ja aluepolitiikkaan. Tulin Ouluun opiskelemaan. Mun gradussa tarkastelin kotiseutuani, Järviseutua, ja sitä, miten monipaikkaisuus voisi tukea maaseudun aluekehitystä.

Monipaikkaisuudella tarkoitetaan sitä, että ihmisen elämä sijoittuu useampaan kuin yhteen paikkaan. Työ voi olla toisella paikkakunnalla, mökki kolmannelle tai lapsi asua vuoroviikoin kahdessa kodissa. Silloin elämä rakentuu usean paikan varaan.

Me ollaankin yllättäen aika kaupungistunut kansa.

Se ärsyttää minua todella paljon. Olen itse kasvanut maalla ja tiedän, mikä arvo maalla asumisella on.

Minua kiinnosti erityisesti se, mitä mahdollisuuksia monipaikkaisuus voisi tarjota kuihtuvien maaseutukuntien elinvoimaisuudelle. Toivoisin, että pienetkin kunnat pysyisivät asuttuina. Mutta olen itsekkin muuttanut sieltä pois ja ei ihan heti ole suunnitelmissa muuttaa takaisin.

Monipaikkaisuutta tutkiessasi jouduit pohtimaan myös ympäristön tulevaisuutta. Mietittyttävätkö ilmastonmuutoksen kaltaiset kysymykset sinua?

Ilmastonmuutos mietityttää totta kai. Paljon sitä pohtii. Se on ehkä meidän ikäpolven taakka. Miettii koko ajan, mitä pystyy tekemään ja mitä pitäisi tehdä. Kun itsekään en ole kasvissyöjä, siitäkin tulee välillä omantunnon tuskaa.

Välillä tuntuu, että kaikki pitäisi tehdä täydellisesti. Jos tekee yhden asian kestävästi, mutta ei toista, niin sitten tuomitaan, että miksi et huomioinut tätäkin, ja tätäkin. Semmonen rajallisuus unohtuu. Joko sä teet kaiken, tai sitten et tee mitään.

Olen sinua noin puolet vanhempi. Ootteko te sun kavereiden kanssa miettineet, että edeltävät sukupolvet ovat sössineet nämä asiat?

Ei oikeastaan. Tieto on lisääntynyt viimeisten 10–15 vuoden aikana niin paljon. Kun niitä ratkaisuja aikanaan tehtiin, ne tuntuivat oikeilta. Eihän sitä voinut kaikkea tietää. Vähän on semmoinen, ”tehty mitä tehty” tyyppinen ajatus tässä kohtaa jo.

Tutkiessani monipaikkaisuutta huomasin myös, että monen suomalaisen luontosuhde on sitä, että asutaan kaupungissa, mutta aina jokin vetää sinne mettään tai muualle. Sitten on se kesämökki just synnyinpaikkakunnalta tai nykyisen kotipaikan lähiseudulta. Kesäksi on pakko päästä jonnekin korpeen aina. En tiedä, onko sitä ihan samalla tavalla monessa muussa maassa.

Huomaan kaupungistuneeni itsekin. Esimerkiksi kauppojen suppeat aukioloajat unohtuvat välillä vanhempien luona. Mutta talvella harmittaa, ettei revontulia tai tähtiä näe kunnolla valosaasteen takia. Mutta kun menee vanhempien luo keskelle peltoja, niin siellä ne näkyvät taas.

PAULIINA

—

The square in front of Oulu City Hall
Oulu City Centre

I don't think you can ever completely lose a certain kind of ruralness. I don't think it would disappear, even if I stayed in Oulu permanently. I've lived here for ten years now. I've often wondered why it's such a strong part of who I am. I've really thought about how much growing up in the countryside has shaped my relationship with nature.

If you drive towards Evijärvi, you can really feel yourself calming down once you're surrounded by fields and forest. That's my landscape.

We stopped keeping cows when I was very young, but there have always been fields around us. We grew fodder, and later the fields were rented out. Tractors passed our house along the gravel road. I'm definitely a farm girl.

Do you have any memories connected to the soil?

One of my favourite childhood memories is of my grandparents' garden. They had a small hill behind the house, and we always used to roll down the slope into the field. I've always had that very concrete connection with the ground. Maybe that's also why food production and buying home-grown foods are such important values to me.

My partner is from Oulu and grew up in the city. I've realised that we have quite different relationships with nature, and different ways of spending time outdoors. My parents have a restored wetland on their land, for example. I could spend hours there, but for him it's just not really his thing.

He loves downhill skiing in the winter. For me, going to the slopes once a year is enough. I'd much rather go cross-country skiing in the forest. It's a bit the same with golf, which my partner plays a lot. While he's happy out on the green, I'm usually off in the woods collecting other people's golf balls.

These days I live in the centre of Oulu. Our old apartment had a glazed balcony where my partner and I grew tomatoes, chillies and cucumbers every summer. We had to give that up after we moved because our new apartment doesn't have a glazed balcony that gets warm enough. As soon as we have the chance, we'll start growing things again. A friend of ours has an allotment patch, and I've already told them that if they ever need a hand, I'm there.

You chose the square in front of Oulu City Hall. We're surrounded by paving, walkways, benches, flower beds and lawns.

I work for a consultancy, where I focus on safety planning, particularly in the field of traffic education. I also carry out accessibility audits of streets and the built environment. I'm interested in how we can make the environments we've created work better for people, so that they're accessible to everyone. I'm the only person in our office with formal training in accessibility, so those projects are usually assigned directly to me.

For me, green spaces are important mainly because they make the city a more pleasant place to live. I enjoy running and cycling in them. But because of my work, I automatically pay attention to accessibility. How often there are benches. How steep the walkways are. Whether there are ramps for wheelchair users or guidance for people with visual impairments.

Do you have any favourite places in Oulu?

I really like Ainola Park. I go there for a run quite often. I also spend a lot of time along the riverside, and around Hollihaka and Tuira. Even the smaller green spaces matter. They're places where you can stop for a while or simply spend some time. They make the city feel fresher. It's not just

concrete and stone everywhere.

And yes, I love cycling in the summer. Sometimes it's nice to ride through the built-up areas, but other times I'll cycle through Kempele and then take the forest trails around Köykkyri before heading back to Kaakkuri. If I really feel like 'getting away' from everything, I'll head somewhere with more forest.

Was it your interest in the environment that led you to study geography?

Yes. I have a master's degree in Geography, specialising in regional development and regional policy. I moved to Oulu to study.

For my master's thesis, I gravitated to my home region, Järviseuutu, and explored how multilocal living could support rural regional development.

Multilocal living means that a person's life is rooted in more than one place. Their job might be in one town, their summer cottage in another, or their child might divide their time between two homes. Life is built around more than one place.

It's easy to think of Finland as a rural country, but most of us actually live in towns and cities these days.

That really exasperates me. I grew up in the countryside myself, and I know the value of living there.

What interested me most was the potential that multilocal living might offer to the vitality of rural communities in decline. I hope even the smallest municipalities can remain inhabited. At the same time, I've moved away myself, and I don't see myself moving back anytime soon.

While researching multilocal living, you also had to think about the future of the environment. Do issues like climate change weigh on your mind?

Of course they do. I think about them a lot. Perhaps it's one of the burdens of

our generation. I'm constantly wondering what I can do and what I should be doing. I'm not vegetarian myself, and even that sometimes makes me feel guilty. Sometimes it feels as though everything has to be perfectly done. If you do one thing sustainably but not another, people are quick to ask, "Why didn't you think about this as well? Or this?" We forget that there's only so much any one person can do. It's as if you're expected to do everything, or nothing at all.

I'm about twice your age. Have you and your friends ever felt that the generations before you have made a mess of all this?

Not really. Our understanding has grown so much over the past ten or fifteen years. When those decisions were made, they seemed like the right ones. People couldn't have known everything. At this point, I suppose my attitude is more, "What's done is done."

While researching multilocal living, I also realised that many Finns have a relationship with nature that's built around living in the city while always feeling drawn back to the forest or somewhere more rural. There's often a summer cottage, either back where they grew up or near where they live now. When summer comes, there's almost an irresistible urge to escape into the woods. I don't know if that exists in quite the same way in many other countries.

I've noticed that I've become more urban myself. For example, when I'm visiting my parents, I sometimes forget that the shops have much shorter opening hours. But in the winter, I miss being able to see the Northern Lights and the stars properly because of the light pollution. Then I go to my parents' place, out among the fields, and there they are again.

TUOMAS

—

Metsä junaradan varrella

Nokela

Oulu

Miten sinä suunnittelet arkkitehtinä? Jos ajattelet omaa kehoasi, miten se liittyy siihen?

Ehkä se lähtee vähän siitä tunnelmasta.

Tunnelmat tulee omista kokemuksista ja semmoisista mielikuvista, omasta elämästä ja muistijäljistä. Tunnelmaa on hirveän vaikea kuvitella, jos sitä ei ole itse kokenut.

Tunnelmat palautuvat tiloihin, joissa olen ollut. Valo on aika tärkeä. On vaikka mielikuvia lapsuudesta, aika varhaisestakin lapsuudesta, ja aika monesti niihin liittyy valoa jollain tavalla. Se valo luo mielikuvan paikasta ja tunnelmasta, siitä, onko siellä ollut levollista. Ja ehkä arkkitehtuurissa just se levollisuus on ainakin mulle se tavoite, että tila tuntuisi jotenkin levolliselta.

Tilaa koetaan aina liikkeessä. Ja sitten äänimaisema tekee myös tilaa ja tunnelmaa.

Kytkeytyvätkö tunnelmat myös lapsuuden kokemuksiin luonnosta?

Kyllä, se on tosi tärkeää.

Ehkä me havainnoidaan ympäristöä, ajatellaan vaikka tätä paikkaa, aika luonnollisesti. Meidän ei tarvitse ponnistella, että me otetaan informaatiota vastaan tästä ympäristöstä. Se olisi tilassa kans aika tavoiteltavaa, ettei siellä tarvitse ponnistella ymmärtääkseen minkälainen se on.

Nykyään käyttämämme materiaalit eivät ole tunnistettavia. Me ei pystytä liittämään niitä mihinkään. On hirveästi valkoisia tasaisia pintoja, kaikenlaisia epämateriaaleja, muovia, kuitulevyjä ja kaikenlaista sen tyyppistä. Me ei oikein ymmärretä, mitä ne on. Luonnonympäristössä me tunnistetaan asioita jotenkin aika intuitiivisesti. Rakennuksen suunnittelussa olisi ainakin mun mielestä hirveän tavoiteltavaa, että tilan kokija tai käyttäjä pystyisi ilman analyysijä ymmärtämään, mistä siinä on kysymys.

Viimeisinä vuosikymmeninä, varsinkin sotien jälkeen, on tullut aivan älytön määrä matskuja, fossiilisia, öljyn pohjautuvia materiaaleja. Me emme enää oikein tajua, mitä ne ovat, kun katsomme niitä. Vinyyli on hyvä esimerkki. Sen pintaan voidaan painaa puun tai kiven kuvio. Se näyttää kiveltä, mutta se ei tunnu kiveltä. Se on aika hämmäntävä kokemus, ehkä juuri tiedostamattomalla tasolla.

Se leikkaa läpi koko meidän kokemuksemme. On ehkä vaikea hahmottaa, miten öljy on uinut kaikkeen. Asuminenkin tuntuu kehossa.

Entä mitä sinulle tulee mieleen, jos ajatellaan maaperää?

Rakennukset yleensä pyritään jotenkin ottamaan irti siitä maasta. Rakentamisessa pyritään muutenkin pysäyttämään entropia, aika, rapistuminen ja mikrobien touhut. Yritetään pitää jänikset ja linnut pois pirtistä. Ihmisen näkökulmasta siitä seuraa kaaosta. Sellaista toimijuutta, mitä ei toivota.

Tavallaan musta pitäisi tunnustaa tasavertaisesti myös muiden toimijuus. Vedelläkin on oma toimijuutensa, johon halutaan puuttua. Vesi on yksi niistä asioista, joita halutaan kontrolloida maaperässäkin. Sen kiertoa ja kaikkea.

Ja kyllähän sitä täytyykin tehdä. Mutta orgaaninen materiaali työskentelee yhdessä veden kanssa. Aika iso osa rakentamista ja maankäytön suunnittelua liittyy juuri veden pois kuljettamiseen.

Kyllä, sitä aavikkoa halutaan tehdä.

Hirveän paljon puhutaan kuivattamisesta. Se on jotenkin kaiken keskiössä. Ehkä kuivattelu on mennyt vähän ylikierroksille. Nykyään sentään tehdään kosteikkoja ja pyritään pitämään vettä paikallaan, hyväksymään veden luonnollinen oleminen sillä paikalla.

Onko sinulla lapsuudesta sellaisia luontomuistoja tai maaperään liittyviä kokemuksia, joihin palaat suunnittelun hetkissä?

Olen saanut olla aika paljon maan kanssa tekemisissä, käytännössä mettässä tosi paljon, ja usein vesistöjen äärellä. Joet on mulle tosi tärkeitä ja kaikenlaiset virtaavat veet. Ne on ehkä semmosia, mistä on tosi vahvat mielikuvat ja muis-tikuvat ihan pienestä lapsesta asti. Kaikki pienet purot on jotenkin tosi tärkeitä mulle.

Niitä on aika paljon ojitettu, niitä puroja. Kaikki semmoset luonnon monimuotoiset pienvesistöt on aika pitkälti hävitetty. Niitä on suoritettu ja kuivattu... Ne on aika semmoisia erityisiä ympäristöjä ne pienvedet. Jotkut pienet tam-mukkapurojen taimenkannat ovat aivan ainutkertaisia. Kun ne ovat kerran hävinneet, niitä ei ikinä saa takaisin. Rajuja asioita tapahtuu koko ajan.

Mitä ajattelet viheralueista Oulussa?

Asun aika keskellä, käytännössä keskustassa. Mulla on jonkun matkaa, että mä pääsen johonkin semmoseen ympäristöön, mikä ei ois kovin vahvasti ihmisen muokkaama.

Kun pyysin sinua valitsemaan paikan Oulusta, valitsit tämän metsäkaistaleen junaradan varresta.

Pidän tämän paikan biodiversiteetistä. Kävin täällä usein juoksemassa. Tämä paikka on saanut olla rauhassa. Se on aina se monimuotoisuus ja ihmisten toiminnan yhteensovittaminen, mistä tulee se konflikti tavallaan.

Entä keskustan puistot?

Ei ne kyllä puhuttele oikein millään tavalla. Niissä on semmonen läpikulkupaikan fiilis. Se voi johtua ruutukaavasta tai kaupunkirakenteesta. Ne ei oikein rajaudu. Tiet kulkee joka puolella, eikä siellä ole suojaisia paikkoja tai nurkkausia. Vähän niin kuin vuotaa ne puistot.

Miten ne vuotaa?

Ne jotenkin vuotaa nurkista. Olisi hirveän kivaa, jos puisto tai aukio rajautuisi johonkin nurkkaan niin, että olisi rakennus selän takana ja voisi katsella puistoon tai metsään. Että se olisi luontevasti turvallinen paikka, missä meillä on suoja selän takana. Semmoisia paikkoja ei oikein ole Oulun keskustassa.

Entä joen suistossa sijaitseva Ainolan puisto, siellä on villiyyttä?

Joo, se on eri lukunsa se Ainolan puisto. Mielestäni se on onnistunut tosi hyvin. Siellä on tosiaan niitä pieniä vesistöjä. Sinne nousee nykyään meritaimen. On omaa taimenkantaa tai sitä ainakin yritetään elvyttää.

Sanoit, että asuminen tuntuu kehossa, kun puhuit materiaaleista. Entä uudet, korkeat rakennukset?

Ehkä viides kerros on semmoinen, mistä on vielä jonkunlainen yhteys maan tasolle. Sille, että voi ajatella olevansa osa kaupunkiympäristöä. Silloin samastuminen voi vielä jollain lailla tapahtua. Jos ajattelee, että se on jonkunlainen yhteisö, mitä kadulla tapahtuu, niin se jatkuu korkeimmillaan viidenteen kerrokseen asti. Siitä ylöspäin asuja leikkautuu irti kaupungista. Sitä katellaan, mutta ei olla enää osa sitä kaupunkielämää. Ollaan sosiaalisen kontrollin ulkopuolella.

Tavoitteena on varmaan kaupunkisuunnittelun tai kaavoituksen näkökulmasta se, että saataisiin lisää ihmisiä keskustaan. Mutta siinä on se ongelma, että kun mennään niin korkealle, ihmiset ei enää liity ympäristöönsä. Ne ei koe olevansa osa just sitä paikkaa tai sitoutuneita siihen. Ne on siellä ylhäällä ja ne kattoo ympäristöä etäältä. Olisi hirveän hyvä, että asukkaat saataisiin tuntemaan olonsa osaksi aluetta ja yhteisöä.

Oulu on ehkä vähän semmoinen hämmentynyt ja ristiriitainen kaupunki. Me ei ehkä oikein osata vielä päättää, että ollaanko me pientaloja, jotka leviää tuonne ympäri kankaita vai rakennetaanko me tiivistä ja semmoista elinvoimasta keskustaa.

Me ollaan yhdessä oltu tässä maata vasten, jaettu tämä hetki ja juteltu. Sun kehoon on muodostunut valoa, vesistöjä, öljyä.

Järjestelmät, tai jos niitä voi sanoa järjestelmiksi, niin ne on aika samanlaisia kaikilla. Loppuviimeksi tuollainen mänty tai pihlaja ei ole niin hirveän erilainen kuin ihminen tai myyrä. Periaatteessa samat systeemit vähän eri aikaperspektiivissä. Tosi saman kaltaisia juttuja, aineen vaihduntaa, energiaa, hapetta ja ravintoa.

Periaatteessa kaupunkikin toimii sellaisena organismina. Varsinkin suurkaupungit, missä on jengiä niin paljon, että sitä ei pysty enää suunnittelulla hallitsemaan. Oulussa ei ehkä ole semmoista kriittistä massaa niin paljon, että se alkaisi generoimaan itseksensä, toimisi organismin tavoin. Täällä kaikki täytyy suunnitella ja järjestää.

TUOMAS

—

The Forest Along the Railway Track

Nokela

Oulu

How do you approach design as an architect? How does your body relate to the way you design?

I think it begins with an atmosphere.

Those ambiances come from my own experiences; from memories and impressions I've gathered throughout my life. It's very difficult to imagine an atmosphere if you've never experienced it yourself.

Those feelings always take me back to places I've been. Light is especially important. I have memories from childhood, even from a very early age, and light is often part of them in one way or another. It creates my sense of a place and its atmosphere, whether it felt calm or not. And perhaps that's what I aim for most in architecture: that a space should somehow feel tranquil.

A space is always experienced in movement. And then there's the soundscape. That, too, creates space and ambiance.

Do those feelings also connect to your childhood experiences of nature?

Yes, very much so.

I think we perceive our surroundings quite naturally. Take this place, for example. We don't have to make an effort to take in the information around

us. That's something I think architecture should aspire to as well. You shouldn't have to struggle to understand what kind of place you're in.

The materials we use today are often unrecognisable. We can't really relate them to anything. We're surrounded by smooth white surfaces and all sorts of fake materials, plastics, fibreboards and things like that. We don't really understand what they are, but in a natural environment, we recognise things almost intuitively.

At least in my view, architecture should allow the person experiencing a space to understand it without having to analyse it.

Over the past few decades, especially since the Second World War, an enormous number of new materials have appeared, many of them fossil-fuel-based. We've gradually lost our sense of what they actually are when we look at them. Vinyl is a good example. Its surface can be printed to look like wood or stone. It looks like stone, but it doesn't feel like stone. That's quite a disorienting experience, perhaps on an unconscious level.

It permeates our entire experience. I think it's difficult to grasp just how deeply oil has found its way into everything. Even the places we live are felt through the body.

What comes to mind when you think about soil?

Buildings are generally designed to separate us from the ground. Construction is also about trying to hold back entropy, time, decay and all the work that microbes do. We try to 'keep the hares and the birds out of the farmhouse'. From a human perspective, those things represent disorder. They're forms of agency we don't really welcome.

I think we should acknowledge the agency of other beings on equal terms. Water has its own agency too, yet we constantly try to control it. Water is one of the things we want to regulate in the soil as well, its movement, its cycles, everything.

And of course, we have to do that. But organic matter works together with water. A great deal of construction and land-use planning is really about moving water away.

Yes, we're trying to create a desert.

So much talk about drainage. It's somehow at the centre of everything. Maybe we've become a little too obsessed with drainage. Although these days, we're also creating wetlands and trying to keep water where it is.

To accept water as a natural presence in a place.

Do you have childhood memories of nature, or experiences of soil, that you find yourself returning to when you design?

I've spent a great deal of time out in the forest, and often by water. Rivers are especially important to me, as is flowing water in general. Those are probably the places that have left the strongest impressions on me, memories that go right back to my earliest childhood. Even, the smallest streams are somehow very important to me.

So many of them have been turned into drainage ditches. Those small, diverse waterways have largely disappeared. They've been straightened and drained... Small waterways are remarkable environments. Some of those brown trout populations in those tiny streams are entirely unique. Once they're gone, they're gone forever. Frantic changes are happening all around us.

What do you think about Oulu's green spaces?

I live fairly close to the city centre, so I have to travel a bit before I reach a place that hasn't been so heavily shaped by people.

When I asked you to choose a place in Oulu, you chose this strip of forest along the railway track.

I like the biodiversity here. I used to come here quite often for a run. This place

has been left alone. That's always where the tension lies, between biodiversity and human activity.

What about the parks in the city centre?

They don't really speak to me. They feel like places you simply pass through. Maybe it's because of the grid layout, or the way the city is structured. They don't really feel enclosed. There are roads on every side, and there aren't any sheltered corners or quiet places. The parks somehow seem to leak away.

What do you mean by "leak away"?

They seem to leak out at the edges. It would be wonderful if a park or a square were enclosed in one corner, with a building behind you and a view out towards the park or the forest. It would naturally feel like a safe place, somewhere with shelter at your back. We don't really have places like that in the centre of Oulu.

What about Ainola Park, down by the river delta? It has a certain wildness to it.

Yes, Ainola Park is in a category of its own. I think it's been designed exceptionally well. Those small waterways are still there. Sea trout now migrate upstream, and there's even a local trout population, or at least efforts are being made to restore it.

You said earlier that we experience places through the body when we were talking about materials. What about the new high-rise buildings in Oulu?

I think the fifth floor is probably about as high as you can go and still feel some connection to the ground. Some sense of being part of the city.

That's about the point where you can still identify with life on the streets. If you think of the street as a kind of community, that community extends up to about the fifth floor, and above that, people become detached from the city. They can

look at it, but they're no longer really part of urban life. They're outside its everyday social constraints.

From the perspective of urban planning, the goal is probably to bring more people into the city centre. But the problem is that once buildings become too tall, people stop connecting with their surroundings. They no longer feel that they belong to that particular place or have a stake in it. They're up there, looking down on the city from a distance. Ideally, people should feel connected to where they live, that they're part of the neighbourhood and part of a community.

Oulu is perhaps a slightly conflicted city. We haven't quite decided yet whether we want to be a city of detached houses spreading out across the landscape, or a compact city with a lively centre.

We've been sitting here together, on the ground, sharing this moment and talking. I have molded on your body traces of light, water and oil.

The systems, if you can even call them systems, are actually remarkably similar in all living beings. In the end, a pine or a rowan isn't all that different from a human being or a vole. They're essentially the same systems, just unfolding on different timescales. Metabolism, energy, oxygen, nutrients, these living systems are all much the same.

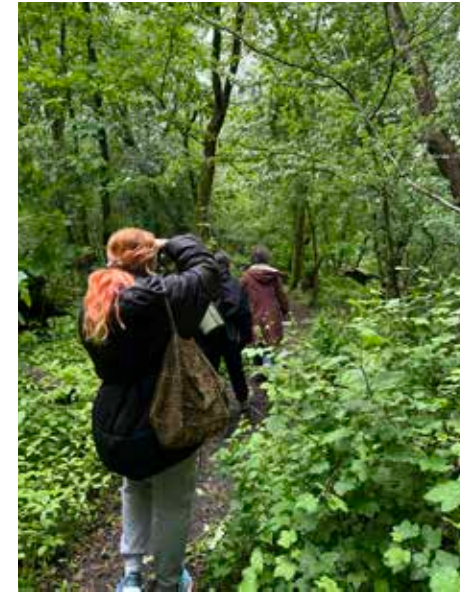
In a way, a city functions like an organism too. Especially large cities, where there are so many people that they can no longer be fully governed through planning.

Oulu probably hasn't yet reached that kind of critical mass. It doesn't quite generate within itself or function like an organism. Here, everything still has to be planned and organised.

YHDESSÄ TOGETHER

KUVALUETTELO – ILLUSTRATIONS

13	Nina Rantala
15–21	Matthew Stallard
23	Nina Rantala
24–54	Ella Horniman
55	Nina Rantala
56–57	Ella Horniman
59	Nina Rantala
60–87	Ella Horniman
91	Nina Rantala
93	Ella Horniman
95, 98	Nina Rantala
101	Ella Horniman
104–107	Nina Rantala
114–115	Oulun satama /Oulu Port
116–227	Anniina Kettunen
230–231	Ella Horniman, Anniina Kettunen, Danielle Porter and Nina Rantala